

D A C I A

2 Lei

Redacția și administrația:

Timișoara I.

Str. Lonovici No. 2

Telefon:

Redacția și administrația 12-66

Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei. Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

T I N U T U L

de ROMULUS P. ROȘU

Puterea unui stat depinde de unitatea lui. Rareori am întâlnit în istorie cazuri când o țară s-a pierdut independența numai din pricina împrejurărilor externe.

Un popor, conștient de drepturile și îndatoririle sale, e capabil să pună baza unei așezări, gata să îndure toate vicisitudinile vremii și ale oamenilor.

Unitatea unui neam se sprijină pe doi piloni: suflet și administrație.

Imperiul roman s'a întins la Nord până dincolo de neamurile anglo-saxone, iar la Răsărit a înghițit multe seminții barbare, tocmai pentru că avea două calități: unitate spirituală și administrație model.

Suflet și administrație, sunt în raporturi de strictă interdependență.

Cehoslovacia modernă, cu o osatură administrativă admirabilă, s'a prăbușit la prima adiere de vânt, pentru că îi lipsea unitatea sufletească.

Organizarea administrativă, în ultimii douăzeci de ani, a format și în România Mare obiectul discuțiilor și al legiurilor ce s'au făcut de către diversele grupări politice.

Două concepții diametral opuse și au declarat războiu pe viață și moarte, la noi: cea liberală, pronunțat centralistă, și cea democrată, difuzată prin național-tăraniști, cu caracter descentralizator.

Aplicarea pe teren a principiului a suferit însă corective cari i-au modificat sensul și într'un caz și în celalalt. Liberalismul reprezentat prin partidul liberal și democrația popularizată de țăraniști, folosindu-se de elasticitatea constituției din 1923 ne-au dat o administrație care nu a fost de nici un folos țării, în schimb a adus multe faloase personale conducătorilor.

Ideia de descentralizare indeosebi, a fost grozav de mutilată. „Directoratele” de pe atunci, neorganizate și fără atribuții, formează cel mai rușinos capitol din istoria noastră politică. A trebuit să treacă multă vreme ca uitarea să acopere cu colbul său afacerismul diverșilor „directori ministeriali” și ca ideea să fie reabilitată.

O serioasă bază nu s'a pus însă administrației noastre nici mai târziu.

Provinciile istorice ale României, pe lângă zestrea ce au adus-o la Unire, mai erau împovărate de legi și obiceiuri, peste cari nu se putea trece ușor. Afară de aceasta, trebuințele lor spirituale și materiale nu erau satisfăcute de sistemul centralist.

Aci în Banat, ca să ne mărginim la provincia noastră, s'a cerut mereu o universitate, o mitropolie, un teatru permanent, un muzeu, un palat cultural, un post de radio-difuziune, un ziar și atâtea alte deziderate, la care Banatul era îndreptățit. Răspunsul a fost invariabil același: n'avem bari, deși acest colț de țară ducea greul birurilor, respectându-și toate sarcinile.

Situația nu era cu nimic mai bună în celelalte provincii.

Postulatele locale aveau aceeași soartă.

Actualul guvern rupând cu o tradiție politică verosă, în dorința de a schimba expediente în realizări serioase, a recurs la metode și oameni noi.

Dar pentru ca operația să reușească și pacientul să rămână în viață, erau necesare unele măsuri radicale.

de următoarea expunere de motive: O lege de organizare a administrației locale trebuie să țină socoteală în prim rând de realitățile administrative, pe care viața locală le determină și le creiază; ea este îndatorată să se ocupe de cele mai rudimentare așezări omenești, să le recunoască o organizare, să le dea posibilități de viață și dezvoltare. În măsura în care această lege reușește să organizeze cele dintâi celule de viață locală,

că politico-teritorială. Pentru ca, prin noua organizare și interesele statului să fie salvardate, iau ființă circumscripțiile administrative și de control: ținutul, județul, plasa și comuna.

Descentralizarea administrativă nu poate fi aplicată în mod real, decât ținându-se cont de interesele locale și dând atribuțiuni organelor chemate să dea un nou puls vieții provinciale.

În privința aceasta legiuitorul a fost categoric: Ținutul este o circumscripțiune teritorială administrativă, având un îndoit aspect: a) unul destinat să satisfacă interesele generale de stat, reunind toate serviciile exterioare ale autorităților centrale, stabilind astfel între aceste servicii principii de colaborare și coordonare a activităților; b) celălalt, reprezentând interesele locale, adică interesele speciale circumscripțiunii, având atribuțiuni de a se ocupa să satisfacă nevoile care deși pot să fie resimțite în mai multe localități în mod simultan, dar nu în mod identic, variind și ca existență și ca intensitate sau calitate.

Ținutul, sub asemenea auspicii, ca unitate administrativă, ne înfățișează cel mai înalt grad de descentralizare, și rezolvă cea mai spinoasă problemă a ultimilor douăzeci de ani. Împinge pe primul plan unitatea istorico-geografică, contribuind în mod real la promovarea intereselor mereu neglijate ale celor ce erau situați, oarecum, la periferia puterii centrale.

Și dacă cercul de atribuțiuni al rezidenților va fi mărit — după cum a declarat în interview-ul acordat ziarului nostru Ex. Sa dl. Rezident Regal dr. Al. Marta, în măsura în care sunt în joc interesele locale, atunci legea va deveni o realitate și populația va simți binefacerile intențiilor pornite dela îndrumătorul statului.

Incheiând bilanțul unui an de activitate al Ținutului, sub imperiul legii din 14 August 1938, constatăm o ușoară ameliorare față de trecut.

Un singur an însă nu ne poate da toate elementele necesare întocmirii unui riguros criteriu.

Desprindem totuși, ritmul vior și dorința hotărâtă de a îndruma viața noastră publică pe făgașuri noi.

Trebuie subliniată atențiunea ce se acordă păturii țărănești, economicește, bucurându-se de întreg sprijinul statului, iar din punct de vedere social-cultural, având îndrumarea organelor bine selecționate ale Serviciului Social.

Populația românească a orașelor beneficiază de același sprijin, dar ca să poată deveni factor hotărâtor, va trebui să i se creieze condiții de viață după un plan cu scadența mai îndepărtată.

Nimic nu-i imposibil dacă vom porocvera în munca începută, și tocmai existența de un an a Ținutului, cu tot ce a înfăptuit, subliniază veracitatea cuvintelor noastre.

În fruntea celor îngrijorați de soarta țării, era însuși M. S. Regele Carol II, Suveranul dând semnalul unei acțiuni de refacere, din care să răsară o nouă Românie.

Din elaborarea spirituală a Suveranului, secundat fiind de guvern și țară, a văzut lumina zilei la 28 Februarie 1938 noua constituție, urmată fiind la un scurt interval și de noua lege administrativă.

României noi i se fixau condițiuni de viață nouă. La 14 August 1938, dl. A. Călinescu, primul ministru, însoțea legea

ea este obligată să se preocupe și de posibilitatea de colaborare a acestor organisme, pe care trebuie să le stimuleze, să le îndrumeze și să le grupeze, de așa fel încât viața administrației locale să se integreze în cerințele generale de viață ale statului; să colaboreze în chipul cel mai armonios și util cu organele administrației centrale.

Prin noua lege administrativă se dă o tardivă satisfacție provinciei și nevoilor ei, intrucât se recunoaște C o m u n a și Ț i n u t u l drept unitate administrativă, fiind dotate cu personalitate juridi-

MEMENTO TIMISOAREAN

Calendar

DUMINICA 13 AUGUST

Ortodox: Sf. Părinte Maxim Mărturisitorul (+ 662).

Catolic: Sfântul Hipolit (+ 523).

Farmacia de serviciu. Circ. I: C. Jahner, Piața Libertății. — Circ. II: Șarpe, Piața Traian 7. — Circ. III: Merkler, Str. Miron Costin 1. — Circ. IV: Crăciun, Piața Drăgălina 15. Circ. V: Kőváry-Chioreanu. — Fratelia: Panajoth. — Freidorf: Eremiti.

Radio

DUMINICA 13 AUGUST

Radio-România, Radio-București, Radio-Experimental. O r a 8.30: Concert de dimineață (discuri). Gimnastică ritmică, Continuarea concertului dimineții (discuri). O r a 9.45: Ora religioasă: I. Clopote. II. Serviciul religios transmis de Biserica Domnița Bălașa. O r a 12: Jurnalul premilitar. O r a 12.15: Muzică variată (discuri). O r a 13: Ora, Sport, Cota Dunării și a barei Sulina. O r a 13.05: Concert de prânz. Orchestra Petrică Moțoi: voce: Ana Danea; Arie românești; Trecutul meu, vals boston de Roman; O noapte pe Riviera, tango de Roman; Să-ți trăiască frunzișoara, cântec românesc de Vasilescu; Serenada sărutului de Michely; Romantă pe un tempo de vals de Cremieux; Când bate miezul nopții, tango de Andreescu; Romantă și Arie românești. O r a 13.45: Spectacole. O r a 13.55: Program de muzică franceză oferit de casa Beryllon. O r a 14.10: Radio-jurnal. O r a 14.30: Continuarea concertului Orchestrei Petrică Moțoi: Două țarine dela Abrud; Două învățite de la Sibiu; Două învățite dela Făgăraș; Sămi dai scrisorile înapoi, tango de Paraschivescu; Cântec de adio, romanță de Tosti; Nu știu ce doresc, blues de Walter Vogel; Romantă și Arie românești; Ți-am trimis Ileano trei babe'n pețit, cântec românesc de Tudorel Șerbănescu; Jocuri din Ardeal și Banat. O r a 15.15: Vestii și sfaturi agricole. O r a 15.20: Ora satului, organizată de serviciul social pentru săteni. I. Semnalul. II. Rugăciune. III. Em. Bucuța: Marea românească. IV. Taraful M. Niță: Cântece și jocuri populare. V. A. Bărcănescu: Gazeta Căminului Cultural. VI. Citire din Cartea Satului. VII. Horă. VIII. Semnalul. O r a 18: Ora, Mersul vremii. O r a 18.02: Poșta tehnică. O r a 18.17: Concert de promenadă, Fanfara Batalionului de Gardă, cond. de Lt. Crăciunescu: Marșul Batalionului de Gardă, de Schubert; Prometheus, uvertura de Beethoven; Marș din „Tannhäuser” de Wagner; Dorul Românului, potpourri național de Lăzărescu; Valurile Dunării, vals de Ivanovici; Vulpea, Bordeiașul, Jianu, dansuri populare de Lt. D. Crăciunescu. O r a 19: Muzică vocală ușoară (discuri). O r a 19.15: Muzică de dans, Jazzul „Hot”, cond. de Alfred Thomas. O r a 19.58: Sport: Rezultate tehnice. O r a 20: Săptămâna. O r a 20.15: Cântece populare și romanțe (discuri): Balada irisului de Mezetti (voce: Aurel Alexandrescu); Ochii tăi de Nottara și Haiduceasca de Borgovan (voce: Arnoldo Georgewsky); Frusina și Ciobănașul aranjate de Simeon Nicolescu (voce: Aurel Alexandrescu); Cucule, pasăre grasă de Ion Chirescu și Aoleo frate peline de Baciu (Corul „Carmen”; Cântecul ochilor de Leon și Iți mai aduci aminte Doamnă de Ionel Fernic (voce: Petre Alexandru); Ursitoarea din Comună de Hugo și Tudorel de Boldeanu (voce: Ion Luican). O r a 20.50: Muzică românească, jocuri (discuri): Brăul șincanilor și Sărba Vădenilor; Zuvelcată pân' la brâu și La fereastra cu zorele; Sărbe gorjanești și Hore gorjanești; Sus Anu și Marie și Bună seara măndro bună (voce: Zavaldoe); Potrivita, joc și Brăulețul ca 'n Muscel; Tine căii Nicolae de Villinou (voce: Petre Alexandru); Hora lui Dobrică și Sărba lui Iliu. O r a 21.30: Vals după vals (discuri): Romanticii, vals de Lanner; Vals de Josef Strauss; Vals spaniol de Lucchesi; In regatul visurilor, vals, serenadă de Westing; Potpourri de valsuri de Geiser; Vals de Yoshitomo; Vals musette de Steurs. O r a 22: Rezultatele sportive. O r a 22.15: Muzică din filme (discuri). O r a 23: Radio-jurnal. O r a 23.15—24: Muzică variată.

O ANIVERSARE

Azi se împlinește anul dela promulgarea noii legi administrative, după care a urmat în fața M. S. Regelui depunerea jurământului celor zece rezidenți regali ai noilor ținuturi, între cari și Excelența Sa dl. dr. Alexandru Marta fostul prim-președinte al Curții de Apel de aici din Timișoara. Din acest fericit prilej fie-ne permis și nouă, cari din prima clipă a stăpânirii naționale pe acest pământ am alergat din tot sufletul nostru să ușurăm marea sarcină a acestor mult dorite stăpâniri, — să repetăm cuvintele cu cari l-am primit în ziua de 20 August 1938 cu ocaziunea instalării Excelenței Sale ca Rezident Regal al Ținutului Timiș. Rugăm pe bunul Dumnezeu să ni-l țină mulți ani fericiți în fruntea Ținutului Timiș, spre binele și fericirea poporului nostru!

Răsfoind analele acelor zile de August ale anului trecut ne copleșește mărturisirea de credință a primului dignitar al ținutului nostru.

„... cu toată vârsta mea înaintată... aumirea mea este fără îndoială dovada grăitoare a unor aprecieri ce mă onorează și mă fac să cred că mai există în mine putere de muncă neepuzată și că mai pot sta în serviciul neamului, în acest colț de țară, care mi-e drag, care mi-a dat Patria, care m'a crescut...” „... pentru ei am primit la vârsta mea înaintată înalta, dar grea însăși înălțare, și nu pentru preamărirea mea, căci, astfel de sentimente au fost totdeauna străine de mine”.

„Rezidentul Regal nu este numai șeful administrației ținutului ci este și îndrumătorul lui social, cultural și economic; este părintele iubitor al ținutului”.

Printre preocupările sale mai importante, primul rezident regal semnala atunci colonizarea de pe frontiera de vest, soarta moșilor din Bănău, problema muncitorimii, viața spirituală a ținutului, reactivarea episcopiei ortodoxe române a Timișoarei și problema minorităților.

Suntem fericiți a constata că o bună parte din aceste preocupări au fost realizate. Străbătând în lung și 'n lat acest ținut, din țara noastră până la frontiera ungară și Jugoslavă, dela Dunăre și până dincolo de Mureș Rezidentul Regal a alergat în toate părțile îmbărbătând și alinând multe dureri.

Audiențele dela Rezidenție au devenit adevărate pelegrinaje și nimeni nu a plecat nemângâiat de acolo. Mormanele de memorii prezentate Rezidenței sunt azi o oglindă a lipsurilor cari bântuie acest ținut și cari memoriile examinate cu multă bunăvoință în cea mai mare parte au fost cercetate și satisfăcute. Câtă lume a fost scutită astfel de lungile și costisitoare drumuri în capitala țării. Cel care scrie aceste rânduri a avut fericitul prilej să se prezinte de nenumărate ori Excelenței Sale dlui Rezident Regal în cauze bisericești, corale, culturale și de interes public, cari toate au fost ascultate cu multă bunăvoință și aproape toate rezolvate spre mulțumirea tuturor. Fără concursul larg al Excelenței Sale osemintele lui Vichentie Babeș nu s'ar mai fi putut întoarce în cripta și sub lespedea regală din Hodonl. Prin înființarea societății monumentelor istorice din ținut, figura lui Andrei Moosonyi va fi turnată în bronz și așezată în fața frumoasei catedrale.

Rând pe rând se termină palatele oficilor publice și bulevardele Timișoarei se sâhlbâ în parcuri de flori.

Din mai presus de toate s'a sălășluit între noi mult dorita solidaritate și unificare sufletească. Spiritul de jertfă a făcut minuni, pentru înarmarea țării și generații după generații aleargă cu înșuflește spre fortificarea frontierelor noastre.

Pentru toate acestea felicităm pe Excelența Sa dl. Rezident Regal dr. Alexandru Marta și ne îngăduim a-i striga ca 'n vechime:

„Pasă, Alexandre!”

Dr. Ilie GROȘIANU

Istoricul Nicolae Tincu-Velea

Istoricul Nicolae Tincu-Velea a făcut parte din falanga marilor apărători ai drepturilor bisericești și naționale din Banat. S'a stins într-o vreme, când era cea mai mare nevoie ca lupta începută să fie dusă mai departe. În orașul strein din Vârșău Jugoslaviei de azi a murit scriitorul bisericesc, care ne-a lăsat pagini admirabile de istorie a Bisericii din Banat. O multime de lucruri ce au fost în trecut, de lupte, suferințe ce le-am îndurat le știm din istoria sa bisericească.

Și cercetătorul atent — poate culege și azi, poate verifica multe situații din trecut. Nicolae Tincu-Velea, ca și toți ceilalți istorici Ardeleni, a căutat să eternizeze luptele și suferințele pe cari poporul român din Banat le-a purtat pentru menținerea credinței adevărate: limbă și tradiție.

„S'a născut în anul 1814 în Ticvanul-Mare, iar după terminarea studiilor a fost sfințit diacon în 1837, iar în 1840 de protodiacon, în 1842 presbiter în Siner-sig lângă Lugoj, în 1843 asesor consistorial, iar 1845 preot în Secaș. În acest an a ajuns profesor în Vârșău și a funcționat, până la 1860, tot în acest an ajunge preot și în Mărcina. Mai târziu după despărțirea ierarhică, a ajuns protopresbiter în Vârșău, unde a și murit la 16 Oct. 1876”.

Ca protopresbiter al Vârșăului a luptat mult; a organizat cadrele bisericii române din Banat și a dus o luptă fățișă contra acelor cari nu voiau să înțeleagă rostul bisericii române. Asupra morții lui Nicolae Tincu-Velea se povestesc multe, se crede, că dușmanii neamului românesc l-ar fi otrăvit.

A colaborat la diferite gazete și la „Foaia pentru minte, inimă și literatură”, cele mai multe articole le-a scris în materie politică-națională.

Cea mai valoroasă operă a sa e „Istoria Bisericească, politico-națională”, tipărită la Sibiu în 1865, scrisă cu litere

circile. Păcat că până în prezent n'a putut fi transcrisă în întregime cu litere latine.

În prefață Nicolae Tincu-Velea, ne arată greutățile prin care a trecut poporul românesc, — e pătruns de adâncă dragoste de neam, concepția sa istorică este: expunerea clară, critică a izvoarelor, luminată de un naționalism și o credință fermă în izbânda unui viitor mai bun, mai ales luptele ce le-au avut românii cu streinii sunt pe larg descrise.

În introducere ne spune, că „istoria” sa cuprinde „o tragedie bisericească”, care-i totodată și „o licoană vie a suferințelor noastre”, ea va folosi atât Românilor cât și streinilor.

„Românii desmorțiți se vor căi de nepăsarea care o au arătat în cursul veacurilor, se vor sătura de lungile suferințe și binecuvântând mâna care a stors apăsarea lor, binecuvântând pe conducătorii și luminătorii săi, se vor deștepta și îndemna spre conlucrarea la un viitor mai ferice.”

După introducere care-i scrisă într'un ton duios, urmează expunerea evenimentelor în șirul cronologic, începând cu creștinismul la Români, prelungindu-se firul istoric până la ivirea evenimentelor mai noi.

Nicolae Tincu-Velea cunoștea o multime de limbi: latina, franceza, germana, maghiara. Argumentele tradiționale sunt folosite de multe ori pentruca revede să treacă la argumentarea istorică.

„Tristu lucru dacă tradițiile nu s'au scris, ca așa să se fie prefăcut în documente scrise” . . .

Constatin Rudnaru

MEMENTO TIMISOAREAN

Calendar

LUNI 14 AUGUST

Ortodox: Sfântul Prooroc Micheia.

Catolic: Sfântul Eusebiu.

Farmacia de serviciu: Circ. I: Götz, Piața Brătianu. — Circ. II: Maszalts, Piața Bădea Cârțan 8 și Zeiner, Str. Ștefan cel Mare No. 27. — Circ. III: Roxin, Piața Axent Sever. — Circ. IV: Diana, Str. Brătianu 28. — Circ. V: Kőváry-Chioreanu. — Fratelia: Panajoth. — Freidorf: Eremiti.

Spectacole

Duminică 13 și Luni 14 August:
PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Capitol: „Prințul fatal (Serge Panine)” cu Francoise Rosay, Pierre Renoir și Prințul Troubetzkoy.

Scala: „Fra Diavolo”, cu Sta nși Bran și „Trei fetești duici”, cu Deanna Durbin.

Corso (fost Rivoli): „Andi Hardy iubete”, cu Mickey Rooney.

Apollo: „Omul cu masca” ambele serii. Atlantic: „Pension de fete” și „Chicago în flăcări”.

Radio

LUNI 14 AUGUST

Radio-România, Radio-București, Radio-Experimental. O r a 7: Concert de dimineață (discuri), Gimnastică ritmică, Continuarea concertului dimineții (discuri), Sfaturi pentru gospodine. O r a 12: Muzică variată (discuri). O r a 13: Ora, Sport, Cota Dunării și a barei Sulina. O r a 13.05: Concert de prânz — Orchestra „Luceafărul”; voce: Al. Bojenescu. O r a 13.45: Spectacole. O r a 13.55: Continuarea concertului. O r a 14.10: Radio-jurnal. O r a 14.30: Continuarea concertului Orchestrei „Luceafărul”. O r a 15.10: Actualități. O r a 19: Ora, Mersul vremii. O r a 19.02: Cronica literară. O r a 19.17: Concert de după amiază — Orchestra Jean Marcu: Arie românești; Vis de dragoste-vals de Covadilo; Cântecul-romanță de Cantea (voce: Jean Marcu); Amintire despre Mona Lisa-vals de Schebak; Trece un car cu boi pe drum de Ionescu Giovanni și Mândro tăci că așa îmi plăci de Puiu Maximilian (voce: Jean Marcu); Cântec de leagăn de Gretschaninow și Studiu-melodie de Spegel; Nu-i păcat să-ți iubești vecinul-cântec popular de Nello Manzatti și Arie românești (voce: Jean Marcu). O r a 20.10: 75 ani dela prima lege a împroprietării țărănilor, de Const. Zotta. O r a 20.25: Cărtonete italiene și spaniole — Teodor Carabiber (voce: Mappari tutt'amor din „Marta” de Flotow; Mal d'amore-serenatella de Buzzi Peccia; Corengrato de S. Cardillo; Granadinas, de Barrera-y-Calleja. O r a 20.45: Doina Suchici (acordeon); Boala-boală, Pe deal pe la Corlățel, Tudorița nene și O sârbă ca la Plocești; La urechea podului ca la Văleni și Hora lui Petrică Braclistu; Ca'n dealul părului, Omule cu cal bun. Hora șapte scări și Doina Oltului. O r a 21.05: Trio vocal „Voce Bună” — Eugen Pfitzner, Alex. Bojenescu și Mircea Prețescu (voce) acomp. la pian de S. Richard; Voce bună-marș-fox; Ce frumoasă ești-nost de Huhn; Vîno, vîno bîdîță-cântec românesc de P. Eugen; Mi-a cântat un rus din balalaică, de Ion Vasilescu; Vîno, vîno-serenadă de Vincent Scotto; Trenul electric-fox de Consiglio; Of, dor, dor-sârbă de Brăiloiu. O r a 21.35: Concert la două plane — Sandu Fieraru și Sergiu Radian: Jazzul lui Alexandru-foxtrot de Irving Berlin; Să mă plimb la braț cu tine-slow-fox de Sergiu Radian; Poate n'am iubit niciodată-vals boston din filmul „Premiere”; Nu mai pot după hot-fox de Sandu Fieraru și Sergiu Radian; Caravana-fox de Duke Ellington; O noapte în Harlem-blues de Sandu Fieraru; Tisket, Tasket-fox de Fitzgerald. O r a 22: Radio-jurnal (I); Sport. O r a 22.15: Muzică de dans (discuri). O r a 22.30: Muzică românească din instrumente diferite (discuri). O r a 23: Radio-jurnal (II). O r a 23.15: Concert de noapte al Orchestrei Victor Predescu — transmis dela restaurantul „Continental”. O r a 23.45: Jurnal pentru străinătate în limba franceză și italiană.

Un an din viața Ținutului Timiș

La conducerea acestui organism dinamic al administrației de stat, se lucrează cu metodă, după un plan bine chibzuit, într'un ritm viu și cu neobosită stăruință

Aruncând o privire retrospectivă asupra activității de un an a Rezidenței Ținutului Timiș, facem constatarea im-

Excelența Sa dl. dr. Alexandru Marta, Rezidentul Regal al Ținutului Timiș.

bucurătoare, că la conducerea acestui organism dinamic al administrației de stat, se lucrează cu metodă, după un plan bine chibzuit, într'un ritm viu și cu neobosită stăruință. Proiectul de realizare, întocmit în primele zile de existență a Ținutului, a intrat încă în cursul anului bugetar 1938—1939 în faza executării. Intregul aparat administrativ al Ținutului, dela serviciile centrale până la ultimele celule periferice, a fost mobilizat în vederea realizării fecunde cuprinsă în acel program bogat, a cărui executare se urmărește zi de zi, în mod sistematic, sub ochii vigilenți ai Excelenței Sale D-lui Rezident Regal Dr. Alexandru Marta.

Secondat cu zel și pricepere de secretarul general al Ținutului, Dl. Dr. Gheorghe Ciupe, de cei 5 Prefecți și de o puternică falangă de funcționari de elită, anume selecționați pentru conducerea serviciilor centrale, Dl. Rezident Regal al Ținutului își vede ostenele de un an încununate de cel mai frumos succes. Pentru a se cunoaște, cel puțin în parte, greutățile mari ale începutului, e locul să arătăm aci pe scurt structura Ținutului Timiș și principalele dificultăți financiare ce trebuiau înlăturate din primele zile ale existenței sale.

STRUCTURA FINANCIARĂ A ȚINUTULUI

Ținutul Timiș cuprinde județele: Arad, Caraș, Hunedoara, Severin și Timiș-Torontal. Intre aceste județe, sub raport administrativ, nu era nici o legătură; fiecare își ducea viața în strânsă pendență de oamenii, care s'au perindat în fruntea lor, și de mijloacele materiale, de care dispuneau.

Și, ca să luăm în examinare mai înainte de toate partea materială a vieții județelor, amintim că din aceste cinci județele: Caraș, Hunedoara și Severin au avut întotdeauna mari dificultăți financiare, din cauză că, fiind situate în părțile deluroase și mai puțin fertile ale Țării, nu și-au putut asigura veniturile necesare, pentru a răspunde îndeajuns nevoilor locale; încât, au lucrat la întâmplare, fără a-și putea formula un program de lucrări.

Județele Caraș și Hunedoara au avut, la 14 August 1938, daterii Lei 54.570.000 din cave, până la 31 Martie 1939, s'au achitat suma de 11.692.000, rămânând de plătit 42.877.545 Lei.

Evident că, având bugete anuale deficitare, județul Caraș a fost nevoit să treacă asupra comunelor unele cheltuieli, iar comunele ca să le poată acoperi, au înființat cote adiționale suplimentare, — de zeci de ori mai mari de-

cât cotele adiționale ordinare, — care au produs nemulțumiri în rândul sătenilor contribuabili.

Aceleași greutăți le aveau și județele Hunedoara și Severin. Prin înglobarea lor în Ținutul Timiș, cu două județe bine situate, au ajuns și vor ajunge să beneficieze și ele de posibilitățile financiare, care se răsfrâng din puterea contributivă a județelor Arad și Timiș-Torontal, — singurele, care se prezentau la data de 14 August 1938 într'o situațiune financiară potrivită nevoilor lor.

Eliminându-se dintru început cheltuielile inutile, s'a trecut cu încredere și vigoare la executarea lucrărilor reclamate de multiplele necesități ale contribuabililor. Prin activarea încasărilor impozitelor către stat, au fost achitate de contribuabili, în proporție de aproape sută la sută, iar din obligațiile înscrise în bugetele celor cinci județe și apoi contopite, s'a achitat până la 31 Martie 1939, suma de Lei 187.136.199 adică 93% din evaluările bugetare. Rămășițele de încasat, din exercițiile închise, deasemenea au fost achitate în proporție impresionantă, îndeosebi după data de 14 August 1938. Astfel, până la 14 August 1938, adică patru luni și jumă-

la în concluzie, multe lipsuri se cereau împlinite fără întârzieri, — o seamă de probleme de ordin edilitar, economic, sanitar, cultural și social își așteptau deslegarea.

Contopindu-se bugetele celor 5 județe într'unul singur, adică în bugetului Ținutului Timiș, pentru anul bugetar 1938/1939 acest buget a însumat Lei 202.660.225, iar pentru anul bugetar 1939/1940 Lei 266.880.000, sumă repartizată astfel:

- la veniturile și cheltuielile ordinare . . . Lei 181.148.990
- La venituri și cheltuieli extraordinare Lei 44.974.285
- a venituri și cheltuieli cu dest. specială Lei 40.756.725

În prevederile bugetare, în afară de cheltuielile obișnuite de personal și altele similare de material, subvenții obligatorii egale. — toate în legătură cu funcționarea diferitelor servicii și instituții publice, — Ținutul a prevăzut alocării importante pentru cheltuielile de program.

REALIZAREA PROGRAMULUI DE 5 ANI

Din sumele disponibile s'a putut trece

D. ARMAND CALINESCU
președintele Consiliului de Miniștri

tate, din anul financiar 1938/1939, s'au încasat din rămășițe Lei 2.249.309, iar dela 14 August 1938 până la închiderea exercițiului financiar, adică șapte luni și jumătate, Lei 7.670.933. În total s'a încasat suma considerabilă de Lei 9.960.242 din totalul de Lei 10.942.338 înscris în buget la articolul „rămășițe din exerciții închise”, rămânând de încasat o sumă abia de 977.396 Lei.

IMPLINIREA LIPSURILOR ÎN GOSPODĂRIA LOCALĂ

Acest fapt îmbucurător constatat la încasări, — realizate într'o proporție neînregistrată în trecut, — firește că a fost un stimulent în a da un ritm mai viu lucrărilor începute și în a angaja altele noi, spre a se împlini cu un ceas mai de vreme numeroasele lipsuri aflate în gospodăria locală, din această regiune a Țării.

Sub raport cultural, economic și social, județele încă aveau accente independente, fără conexiune între ele, deși puteau avea aceleași aspirațiuni.

dela început la realizarea programului de lucrări, întocmit pe 5 ani. Astfel s'au îndeplinit toate formalitățile și lucrările preliminare în vederea transformării edificiului numit „Școala de menaj” în Palat Rezidențial. În acest scop și pentru înzestrarea lui cu inventarul necesar, s'au prevăzut Lei 24.000.000, iar pentru răscumpărarea dela Municipiul Timișoara a acestui edificiu, Lei 6.000.000.

Un capitol ce se remarcă, este acel al prevederilor bugetare în scopul edificării de biserici, în suma de Lei 5.875.000. Sumele repartizate pe județe sunt: Arad 700.000 Lei; Caraș, 365.000 Lei; Hunedoara 1.400.000; Severin, 1.310.000 Lei și Timiș-Torontal, 2.100.000 Lei, mai înscriindu-se 3.000.000 Lei subvenție pentru terminarea Catedralei ort. rom. din Timișoara, 500.000 Lei pentru augmentarea fondului de construcție al Catedralei ort. rom. Arad și 100.000 Lei, pentru fondul de propagandă religioasă.

Un alt capitol remarcabil este acel al construcțiilor de școli, cantine și

internate, în care scop s'a prevăzut: suma de Lei 10.297.060, pentru construcții și terminări de școli; 500.000 Lei pentru cantine școlare și 1.224.594 Lei subvenție, pentru comitetele școlare.

S'au mai alocat Lei 2.500.000, pentru terminarea Palatului Academiei Artelor Frumoase din Timișoara. Deasemenea, pentru Muzeul din Deva și Sarmisegetuza, Lei 150.000. Pentru srijinul acțiunii culturale, propagandă națională și opere culturale s'a alocat suma de Lei 2.000.000.

Ținutul s'a mai îngrijit și de construirea de căminuri culturale, ridicării de monumente, ajutoarea societăților filantropice, culturale, coruri, etc. prevăzând suma de Lei 2.425.000, în care se cuprinde și subvenția de 500.000 lei, destinată Catedralei ort. rom. Arad. La fel, de ajutorare diferitelor instituții de învățământ secundar și superior, de căminuri școlare, înscriind în buget Lei 1.440.000.

Pentru îmbunătățirea situației agricultorilor și meseriașilor, și educarea lor s'a rezervat suma de Lei 1.000.000, pentru burse la școlile de agricultori, inclusiv ajutorarea coloniștilor și altor locuitori săraci, cu hrană, unelte agricole, animale, etc. Apoi, suma de Lei 1000.000 pentru premii și educarea agricultorilor, pentru organizare de cursuri agricole combaterea boalelor plantelor și ajutoarea agricultorilor.

S'a mai înscris în buget suma de Lei 2.670.000, pentru lucrări hidraulice, canalizări, desecări de ape și contra inundațiilor; și Lei 150.000, pentru sinistrități și prevenirea inundațiilor.

Pentru ajutorarea micilor meseriași și a societății lor „Protectorul”, din Timișoara, s'a prevăzut Lei 1.000.000.

Nu mai puțină solitudine a arătat Ținutul tineretului, alocând sumele de Lei 300.000, pentru coloniile de vară; 1.000.000 lei pentru ajutoarea de studii, îmbrăcăminte, etc. pentru elevii și studenții săraci; — 200.000 lei, pentru educația fizică; — 1.250.000 lei pentru Școala Țării; — 800.000 lei, pentru pregătirea Premilitară și 500.000 lei, pentru Serviciul Social și Institutul de cercetări sociale.

Pentru apărarea pasivă și antiaeriană s'a înscris suma de Lei 1.000.000, iar societății „Cultul Eroilor” Lei 50.000.

Bugetul unificat pe Ținut mai ajută să se poată contribui efectiv și la apărarea sănătății și igienei publice cuprinzând sumele: 290.004 lei, pentru plasa sanitară model Lipova; — Lei 1.009.600, pentru opera de puericultură; — Lei 103.600, pentru dispensarele existente în județul Timiș-Torontal; — Lei 2.000.000, pentru fântâni igienice în

Cont. în pag. 5)

Dl. dr. Gheorghe Ciupe, secretarul general al Ținutului Timiș.

Ex. Sa d-l Rezident Regal dr. Al. Marta despre legea administrativă

Cum trebuie înțeleasă descentralizarea

Importante declarații făcute trimisului ziarului „Dacia”

Bocșa-Montană, 13. — În decursul minunat al Bocșei Montane, orașel așezat pe cele două maluri ale Bârzavei, loc de liniște și recreație, își petrece concediul Ex. Sa d-l. Rezident Regal dr. Al. Marta.

Drumul nostru s'a oprit la sanatoriu „Velicok” și după ce ne-am declinat calitatea și scopul pentru care am venit în fața proprietarului, un cerber meticolos și foarte atent cu clienții săi, suntem introdusi în apartamentul Excelenței Sale.

O strângere de mână prietenească și un „poftim, stai jos”, ne-a tăiat avântul unei lungi introduceri, așa cum o procedasem. În fața noastră, omul atât de sobru și modest ca înfățișare, cu o frunză peste care vremea a nins plete argintii și cu fața îmbujorată de aerul de

munte, este conducătorul Ținutului Timiș.

Ne felicită pentru că am reușit să dăm Ținutului un ziar, care e la înălțimea standardului cultural al acestei regiuni. Suntem la început. Orice îndrumare sănătoasă sau sfat e bine primit.

Excelența Sa, precum și doamna dr. Marta, ne-au făcut nenumărate obiectivități de un neprețuit folos pentru noi. Treceam la obiect.

În ziua de 14 August a. c. se împlinește un an dela intrarea în vigoare a noii legi administrative. Acest eveniment a determinat și vizita noastră.

În această privință Excelența Sa a binevoit să ne facă următoarele declarații:

Scopul înființării Ținutului

Descentralizarea administrației e de mare importanță și valoare pentru bugetul mers al vieții de stat. Aproape fiecare sat își are viața sa particulară, la fel ca și provinciile. Dar pe lângă încadrarea acestor așezări în viața statului, satul mai trebuie îndrumat după nevoile sale particulare, și condus, bineînțeles, de acei ce se identifică cu interesele lui.

Acesta a fost temelul și scopul înființării Ținutului.

Din convorbirile pe cari le-am avut cu oamenii din toate păturile sociale, și din conținutul miilor de scrisori sau cereri pe cari le-am primit, m'am convins că și populația a așteptat să ia ființă o instituție, unde să poată să-și spună păsurile și care să promoveze interesele locale.

M'am adresat cu plângerea aici și acolo — mi se destăinuia un român necăjit — dar nimeni n'a stat de vorbă cu mine. Acum sunt bucuros că avem o Rezidență, dela care așteptăm îndreptarea lucrurilor.

Legea, prin art. 63 punctul i) îl investeste pe conducătorul Ținutului cu obligațiuni definite astfel: controlează și îndrumăză întreaga activitate publică, administrativă, economică și socială a Ținutului. Cu alte cuvinte e un totum factum.

Fără îndoială că este grea însărcinarea, dar tot atât de frumoasă, dacă poate fi îndeplinită. Din constatările de până acum, putem spune că fiecare rezident și-a dat silința pentru a atinge scopul legii. Păcat că, pentru a face și pe alții să se încadreze în această activitate publică, nu are la îndemână nici o sancțiune, afară de un mic cerc de disciplină față de funcționari. Cu toate acestea, am întâlnit înțelegere din partea tuturor, foată lumea fiind convinsă că măsurile ce se iau servesc scopul comun.

În aceste condițiuni se poate spera, că Ținutul își va putea îndeplini sarcinile sale.

Unificându-se bugetele și fiind puse la dispoziția rezidentului, acesta a putut înălțura multe neajunsuri în părțile sărace ale Ținutului, indiferent de originea banului distribuit.

Ducem mare lipsă de personal tehnic. În urma acestei împrejurări, — recunosc — realizările pe teren ale primului an sunt nesatisfăcătoare. Dar și cu acest personal extrem de redus, s'ar fi putut realiza mai mult dacă n'ar trebui să ținem cont de prea multe formalități și îngrădiri ale legii contabilității publice. Când se va câștiga convingerea întemeiată pe experiență, că toate precauțiunile au fost luate pentru cei răi, cari azi nu mai sunt, atunci vor dispărea și

îngrădirile. Atunci Ținutul va fi un șantier, inițiat pentru realizări utile de tot soiul, și va putea fi numit într'adevăr „felix” ca și Dacia lui Traian.

Nu reproșez nimănui nimic pentru trecut dar mai avem multe de făcut în viitorul apropiat.

Nespus de mult mă bucură activitatea inaugurată de Serviciul Social. Coordnarea lucrărilor memite să ducă la prosperarea satelor, e de mare valoare, căci fără acest sistem s'ar incurca lucrurile, ca în trecut când forțele active erau angajate în diverse societăți culturale și de binefacere cari lucrau fără nici un plan, în consecință, nici rezultatele nu erau mulțumitoare.

În actualul ei făgaș, eu văd o prosperare și o înflorire a vieții de stat românești, iar când am înaintea ochilor imaginea acestei vieți, întreaga mea recunoștință se îndreaptă spre acela care l-a pus temelie, spre M. S. Regele Carol II și apropiații Săi colaboratori — și-a terminat declarațiile Ex. Sa d-l Rezident Regal dr. Al. Marta în legătură cu legea administrativă.

R. P. E

Dejun în onoarea d-lui ministru Eugen Titeanu

dat de asociația presei streine din Paris

Paris, 13 (Rador). — D. Eugen Titeanu, subsecretar de stat al presei și propagandei, a fost azi la dejun oaspetele de onoare al asociației presei.

Din partea asociației, care grupează pe toți șefii birourilor continentale ale marilor ziare și agenții telegrafice din Anglia și America, asistau la acest dejun Eric Hawkins, redactor șef al ziarului „New York Herald Tribune”, președintele asociației, Henry Taylor „Associated Press”, Gordon Waterfield, agenția „Reuter”, Goofrey Ebt, șef corespondent al lui Daily Express, corespondenții ziarelor Daily Herald, Chicago Tribune, New York Sun, New York Times, Times, Financial Times, agenților Exchange Telegraph, Fairchild's Publications, British International Press Breaux, United

Press, Central News, Thomson, etc.

Solicitat de ziaristii englezi și americani, d. Titeanu a făcut o amănunțită expunere a stărilor din România, înfățișând principiile de bază ale regimului și înfăptuirile atinse sub Augusta îndrumare a M. S. Regelui, roadele acțiunilor desfășurate de guvernul renășterii naționale, sub președinția d-lui Armand Călinescu și liniile conducătoare ale politicii de pace, pe care România urmează față de toate statele, dornice să colaboreze în bună înțelegere cu respectarea drepturilor și hotarelor.

D. Eric Hawkins, președintele asociației, a mulțumit oaspetelui pentru expunerea care a cuprins, în chip luminos toate aspectele problemelor românești.

Inceputurile descentralizării în Ținutul Timiș

Lămuririle d-lui dr. Gh. Ciupe, secretarul general al Ținutului

Timișoara, 13. — În sala de așteptare a palatului rezidențial, o forfoteală puțin comună. Funcționarii destinați serviciilor interioare și exterioare ale Rezidenței Regale, întră și es, văzându-și fiecare de treabă. Activitatea aceasta febrilă se desfășoară în biroul d-lui dr. Gh. Ciupe, secretarul general al Ținutului, omul care pune în mișcare întreaga șurubărie a mecanismului ce se numește „aparatul de stat”.

E cea mai fericită alegere pentru Ținut.

S'a numit acolo funcționarul de carieră, conducătorul care trecând prin filiera administrativă, cunoaște lucrurile și are pe teren de muncă pentru a le duce toate la bun sfârșit.

Suntem primiți, iar după ce arătăm scopul vizitei noastre, d-l. dr. Gh. Ciupe ne vorbește despre activitatea de un an a Ținutului Timiș și despre inceputurile descentralizării.

Ținutul Timiș

Un an în viața unei instituții — continuă d-sa — este un timp prea scurt, ca să poată cineva înșira realizări extraordinare, fără a cădea în greșala exagerării. Sustin însă, că Ținutul Timiș, privind chiar latura aceasta a realizărilor, are o temelie atât de solidă, încât ne îndreptățește cele mai mari speranțe pentru viitor.

Larga descentralizare din care a izvorât și acest Ținut, a fost creată în interesul populației, și cu multă bucurie constat progresul înfăptuit de cele cinci județe. Am fost ajutați în aceasta și de o situație specială Ținutul Timiș, scaldat de apele Dunării și ale Mureșului, cu câmpii productive, cu dealuri încărcate de vii și pomi fructiferi, cu păduri și munți plini de minereuri, cu o industrie și comerț foarte dezvoltat, e susceptibil progresului, când destinele sale sunt bine dirijate.

Din lucrările săvârșite în decursul anului mai rezultă și grija care am acordat-o regiunilor mai sărace, făcându-le părtașe la bogăția comună.

Am fost încredințat cu secretariatul general, funcție ce am primit-o și cu bucurie, dar și cu un fel de teamă. Bucurie pentru că am revenit în administrația activă, terenul meu favorit, și teamă pentru marea răspundere ce mi-am asumat-o.

Pilonul administrației a fost totdeauna munca. Sunt convins că prin muncă vom putea înfăptui tot ce ne-am propus.

Împreună cu Excelența Sa, d-l. Rezident Regal dr. Al. Marta, am purces la drum la 15 August 1938 și în scurtă vreme am creștat cadrele necesare aparatului funcționăresc al Ținutului, cunoscând în bună parte funcționarul pe cari îl utilizăm azi.

Din posibilitățile financiare ale județelor s'a înțeghebat un program de lucrări. Cu osteneală, însă fără șovăire, aparatul administrativ a fost pus în mișcare.

După un an, prin prestigiul d-lui Rezident Regal și cu colaborarea funcționarilor zeloși, încrederea în Ținut, această nouă așezare administrativă, se manifestă tot mai mult.

Privesc viitorul cu nădejde, și la anul — și-a încheiat lămuririle d-l. secretar general — voiu primi pe reprezentantul ziarului „DACIA” în noul nostru palat, care va sta tornici și mai mult ideea de Ținut.

COMUNICATUL

Marelui Stat Major privitor la

concentrările pentru instrucție cari vor începe la 15 August

Marele Stat Major aduce la cunoștința generală următorul

COMUNICAT

Personalul dela vatră — ofițeri, subofițeri și trupă — care posedă Ordine de chemare urgentă, de culoare galbenă, cu două stele și purtând:

stampila: A. T. 1.

sau stampila C. S. 1.

sau stampila: B. T. 1.

sau stampila C. T. 1.

sau stampila D. T. 1.

SUNT CONCENTRAȚI pentru instrucție PE DATA DE 15 AUGUST 1939, și urmează a se prezenta la unitățile și în garnizoanele prevăzute în ordinele de chemare, indiferent dacă au mai făcut sau nu vreo concentrare în acest an sau au căpătat vreo amânare sau dispensă de concentrare.

Sunt deasemeni concentrați pentru instrucție și urmează a se prezenta la unitățile pe același dată și cei care posedă Ordine de Chemare urgentă, de culoare galbenă, cu trei stele, și purtând:

stampila: D. U. 1.

sau stampila: B. T. 1.

Deasemeni sunt concentrați pentru instrucție și urmează a se prezenta la unitățile pe același dată și cei care posedă Ordine de chemare urgentă, de culoare galbenă, cu patru stele, și purtând:

stampila: A. U. 1.

Ofițerii, subofițeri și trupa dela vatră care urmează a se prezenta, se vor conforma instrucțiunilor scrise pe contra-pagina ordinului de chemare.

Cel care nu se vor prezenta la unitățile lor, în termenul prevăzut în ordinele de chemare, vor fi trimiși în judecată conform Codului Justiției Militare.

DIANA

înseamnă înprospătare

Un an din viața Ținutului Timiș

(Cont. din pag. 3)

toate județele; — 450.600 lei pentru repararea spitalului Buzias, Ciacova și circumscripția sanitară Recas; — Lei 1.382.000, pentru întreținerea azilului de bătrâni din Lugoj; — Lei 472.540, pentru orfelinatul din Lugoj și Lei 764.260, pentru orfelinatul din Găvojdia. Apoi 1.000.000 lei, pentru combaterea epizootiilor; — Lei 250.000, pentru cupatoare

Col. VIRGIL POPOVICI
prefectul județului Timiș-Torontal

de deparazitare și grajduri pentru animale; — Lei 1.000.000, pentru înființarea școlii surorilor de caritate și subvenție pentru școala de moașe, din Timișoara.

ASISTENȚA SOCIALĂ

S'a dat o atențiune deosebită și asistenței publice, prevăzând, în afară de sumele susmenționate, Lei 250.000 pentru ajutorarea șomerilor și persoanelor lipsite de mijloace, apoi Lei 1.050.000, sub titlul de diferite ajutoare și subvenții pentru asistența publică și Lei 50.000 pentru invalizi, orfani, și văduve de război și Soc. I. O. V.

Suma de Lei 1.050.000, de mai sus, s'a destinat diferitelor societăți de patronaj depe lângă tribunale și (Lei 200.000) celei de pe lângă Curtea de Apel din Timișoara, precum și societății orbilor, apoi societăților „Principele Mircea”, „Crucea Roșie” și Asistenței Judiciare. Ținutul a mai venit și în ajutorul func-

ționarilor săi, prevăzând Lei 300.000, pentru terminarea casei de odihnă a funcționarilor Ținutului, situată în Geoagiu și 500.000 Lei, pentru cea din Băile-Herculane; Lei 300.000 pentru ajutorarea funcționarilor și angajaților săraci, pentru tratament medical și pentru cazuri de moarte, cum și Lei 200.000, pentru întreținerea casei de odihnă „Dor de munte”, și ajutoare (din alocația de Lei 1.000.000), pentru elevi și studenți, copiii de funcționari. Lei 2.000.000 au fost destinați pentru împrumuturi de construire de case funcționărești, conform regulamentului întocmit în acest scop.

S'a mai prevăzut pentru edificare de preturi suma de Lei 2.000.000, apoi pentru întreținerea instanțelor judecătorești acea de Lei 900.000, și pentru terminarea cazarmei de jandarmi din Lugoj, Lei 598.448.

Unul din cele mai importante capitole din programul de lucrări este acela al căilor de comunicație, drumuri și poduri, pentru cari s'au prevăzut Lei 56.076.607, din care Lei 42.146.607 la drumuri și Lei 13.930.000 la poduri.

Toate aceste lucrări, proiectate pentru anul bugetar 1939/1940, sunt în curs de executare, iar în vederea înlesnirii formalităților și a controlului, s'au dat pentru o bună parte din ele — acelea cari nu pedănesc suma de 300.000 Lei — convenitele delegațiunii prefecților de județe, pentru angajarea și plata lor.

PERSONALUL ADMINISTRATIV

Aparatul administrativ al Ținutului Timiș se compune astăzi din 80 de funcționari la serviciile centrale, 5 prefecți, 49 pretori, 41 notari de plasă, 39 funcționari la preturi și 500 notari comunali.

Pe data de 1 Aprilie 1939 s'a înființat și Serviciul tehnic al Ținutului, dându-se în același timp o mai potrivită organizare celor 5 servicii tehnice județene.

S'au ținut o serie de examene de capacitate pentru ocuparea primului grad în funcțiunile administrative. S'au prezentat 582 candidați, dintre cari au reușit 423.

S'au făcut peste 100 de avansări de funcționari, dintre cari mai bine de jumătate în administrația centrală a Ținutului.

S'a făcut o nouă delimitare a comunelor, aprobată de Ministerul de Interne

Dr. EMIL ȚIERANU
primarul municipiului Timișoara

și publicată în No. 9 din 23 Februarie 1939 al Monitorului Ținutului.

Din cele 13 stațiuni balneo-climatice au rămas numai 3 recunoscute de interes general: Herculane, Buzias și Geoagiu.

S'a înființat o comisiune a planurilor de sistematizare, înfrumșetare și dezvoltare a comunelor, și s'au dat ordine ora-

șelor și comunelor rurale pentru întocmirea planului de aliniere și nivelment, și pentru fixarea vetrei și zonei de extindere a orașelor. Deasemenea pentru executarea diferitelor lucrări edilitare și înfrumșetarea comunelor rurale; ca: facerea trotuarelor de pietoni, aleelor ce duc la gară și cimitire, grajdurilor pentru reproducătorii comunali, scurgerea bălților depe străzi, apoi facerea latrinelelor și plantarea drumurilor cu pomi etc.

S'au făcut repetate și stăruitoare intervenții la diferite Ministerii în interesul problemelor locale de ordin public și îndeosebi pentru soluționarea grabnică a problemei coloniștilor, făcându-se și propuneri concrete.

S'a dat sprijin moral și material teatrului religios și turneelor de propagandă ale Teatrului Național, ale teatrului

„Muncă și Voie Bună” și ale trupei „Lăzii Culturale.”

Conducerea Ținutului a promovat din răspuțeri, dând și îndrumările reclamate de împrejurări inițiativelor culturale și sociale ale organelor învățământului, apoi manifestațiunile și lucrările de pe teren ale Serviciului Social, și ale „Străzii Țării”, sprijinind înființarea căminelor culturale, cantinelor și băilor școlare etc.

De ziua mamei și a copilului, însuși d. Rezident Regal a distribuit mameilor cu ma mult de 8 copii premii în suma de 54.000 lei, iar prefecturile au contribuit în același scop cu 30.000 lei.

În ce privește chivernisirea averii Ținutului, s'au adunat toate piesele necesare inventarului: contracte, planuri, schițe și decizii judecătorești, în vederea întocmirii cazierelor patrimoniale.

Activitatea serviciilor exterioare ale diferitelor departamente Ministeriale din Ținut

Conducerea Ținutului Timiș, conformându-se întocmai spiritului legilor în vigoare, dispozițiilor și măsurilor de îndreptare și îndrumare ale Guvernului dar mai ales gândului și minunatelor îndrumări de inoire ale Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, a ținut să colaboreze armonios cu toate organele locale de conducere ale diferitelor Departamente centrale, dând sfaturi, îndrumări și sprijin material acolo unde necesitățile reclamau intervenția neîntârziată a resurselor locale.

Lucrări importante s'au putut realiza astfel în toate domeniile vieții publice: cultural și școlar, agricol, silvic, tehnic, în domeniul muncii, al regulării apelor, al economiei naționale, în cel sanitar, în al siguranței și ordinii publice.

S'a sporit, cu ajutorul moral și material al Ținutului, numărul școlilor și al internatelor; se ridică o sumă de biserici noi, îndeosebi în comunele de pe zona de frontieră; se înfiripează școli și cămine de ucenici; se urmărește cu vigilență întrebuințarea în întreprinderi a personalului românesc; se fac împăduriri noi în regiunile de stepă, și se creiază noi izlazuri și pepiniere comunale; se diseacă apele stătătoare prin canale colectoare; s'au organizat peste 100 de cursuri agricole, frecventate de mii de țărani din Ținut. Sporirea livezilor, apărarea viilor, îmbunătățirea inventarului agricol al țăranului cu mașini și unelte agricole moderne deasemeni intră în preocupările conducerii Ținutului.

Campaniile sanitare ordonate de Minister, înființarea de noi spitale și dispensare, băi populare și alte așezăminte de sănătate și igienă, publică, aprovizionarea populației cu apă potabilă prin săparea unui mare număr de fântâni noi în toate cele 5 județe ale Ținutului și orice alte nevoi ale populației rurale de ordin edilitar, sanitar, cultural și economic găsesc o largă înțelegere și sprijin neprecupețit la conducerea centrală și la organele periferice ale Ținutului, îndrumate toate spre aceeași țintă — ridicarea satelor — prin conferințe administrative și prin ordine circulare.

În domeniul Serviciului Social, neobositul președinte al „Astei Bănățene”, Dl. Inspector general școlar Sabin Evuțianu, încredințat cu organizarea acestui serviciu pe teritoriul Ținutului Timiș, și-a putut desfășura în toată plenitudinea talentului de bun organizator și îndrumător, mulțumită sprijinului integral al Rezidenței, Prefecturilor, Primăriilor, Preturilor și ale tuturor organelor în subordine, cari toate au răspuns cu înțelegere și dragoste la apelul Marelui Îndrumător al României înnoite, dându-se perfect de bine seama că glasul de chemare al iubitului nostru Suveran se îndreaptă îndeosebi către slujbașii țării, cărora în primul rând le revine datoria patriotică să premeargă cu hărnicie și devotament, în toate acțiunile mari pornite din Înaltul Gând Regal al Suveranului, pentru binele obștesc, pentru consolidarea Țării și pentru apărarea hotarelor.

Lucrări ce interesează administrația generală și de stat

În cadrele și în spiritul legilor noi, s'au luat o serie de măsuri cu caracter de administrație generală și de Stat, pentru o bună gospodărie în toate unitățile administrative din Ținut, dintre cari cele mai importante sunt:

— S'a cerut aprobarea Ministerului de Interne de a se imprima în tipografia Ținutului formularele și registrele necesare primăriilor, cu excepția celor standardizate;

— S'a înființat Monitorul Ținutului desființându-se buletinele oficiale ale celor 5 județe;

— S'au luat măsuri pentru redactarea istoricului județelor din Ținut.

La 1 Ianuarie 1939 s'a dat ființă gazetei săptămânale pentru popor „Luminătorul”, tipărită în prima lună în 7500 exemplare și ajungând până azi la un tiraj de 13.000 de exemplare. În urma stăruințelor și intervențiilor neîncetate ale Domnului Rezident Regal, „Astra Bănățeană” scoate de la 20 Iulie cotidianul „Dacia” cu un tiraj de 6000 exemplare, având sprijinul larg moral și material al Subsecretariatului de Stat al Presei precum și al Ținutului.

Rezidența activează intens și pentru promovarea industriei naționale prin acordarea de credite efține, prin promovarea învățământului muncitoresc și a ucenicilor și prin crearea de noi școli și cămine de ucenici, etc. ceea ce a și avut rezultatul dorit, întrucât, grație stăruințelor a luat ființă școala de ucenici comerciali din Timișoara; cum și pentru plasarea și sprijinirea elementului românesc în industrie și comerț.

Politica externă a României

Presa franceză elogiază activitatea prodigioasă a M. S. Regelui Carol II.

Paris, 13 (Rador). — „Regele Carol al II-lea, prin adâncul sentiment național de care a dat întotdeauna dovadă, și-a făcut din plin datoria, și întregul popor român îl urmează”, — astfel caracterizează „L'Action Francais”, îndrumarea pe care Suveranul a dat-o politicii externe a României.

„În epoca de fier în care trăim, România, ca și alte state mari și mici, este nevoită să trăiască primejdios”. Cu această constatare, ziarul arată că România, a cărei independență și integritate teritorială sunt garantate, este hotărâtă să le aperse împotriva oricărei amenințări.

„Forma definitivă a politicii externe a României”, sub acest titlu „Ere Nouvelle” înfățișează, în câteva puncte lniile conducătoare și atitudinea României, în actualele momente de încordare internațională:

1. România, care de totdeauna a fost pentru o colaborare generală și pentru o politică de încredere, urmează și astăzi, întemeiată mai înainte de toate pe propriile ei forțe, o politică de pace și de apărare, care din interesele sale vitale și-a făcut criteriul suveran al acțiunilor sale.

2. România primește, sub forma garanțiilor unilaterale, sprijinul oricărei puteri pentru menținerea integrității și independenței sale, pe cari este hotărâtă să le aperse în orice caz, prin propriile sale forțe.

3. România nu se poate lăsa intimidată de nicio presiune și totdeauna nu va admite să i se propună revizuirei.

„Conducătorul României își păstrează în totul calmul”, notează Raymond Reconly într'un articol din „Grenoble”, intitulat „Speranțe de pace”, în care este de părere că primejdia unui război nu este iminentă.

„Regele României, scrie Reconly, mai bine informat ca oricine asupra politicii europene, — am avut dovada în cursul lungii mele conversațiuni cu M. Sa, — se află actualmente cu yachtul său în croazieră pe mările Elenice.

Un om ca dl. Grigore Gafencu — constată mai departe ziaristul francez, — după ce a vizitat cele mai multe din capitalele Europei, obținând informații directe, și-a putut forma o judecată motivată.

Ori, tocmai d-sa este, dacă nu cel mai optimist din toți, în orice caz cel mai puțin pesimist”.

Goana după fericire

Dragostea negreselor
și hașisul

Recapitulare: Vichente Băbău din Lunga jud. T.-Torontal se zbuciumă vreme de 15 ani ca să ajungă în U. S. A. și nu izbutește. Pribegește prin Cuba, Panama, Nicaragua și îndură mizerie.

Flăcăul din Lunga își caută mereu fericirea care era condiționată de dolarul Statelor Unite ale Americii. Ajuns la aman, cu rezervele epuizate, se vede nevoit să lucreze tot la cot cu negrii.

La căratul bananelor pe vapor, spatele lui s'a acomodat tot atât de bine ca și la alte munci. E relevat însă ca băiat de ispravă și numit „cechiador” adică marcator al încărcăturii din partea ambelor tabere: americane și nicaraguze, acolo la Blue-Fields. Numele localității tradus în românește înseamnă „câmp albastru”, din cauza nefărșitului albastru al ierburilor acelea tropicale.

Vapoarele la care se făceau încărcături erau aproape toate cu numiri spaniole, fiindcă limba statelor din America centrală și a celor din America de Sud este cea spaniolă. Abia în al doilea rând vine limba engleză. Vapoarele în care a supravegheat Băbău încărcăturile se numeau: Olancio, Managua, Cumajagua, Ciuleteca, etc., etc. Acestea veneau ca tot la trei zile la încărcat marfă. Ele aduceau în schimb produse ale fabricelor americane, ștofe, umelte casnice și fleacuri. Se făcea un schimb în natură sau troc. Deci în acele părți se mai menține un obicei primitiv care stă la baza schimbului și actelor de comerț: trocul.

CABARETUL ȘI FEMEILE

În timpul liber, încărcătorii vapoarelor ar fi putut să tot doarmă fiindcă încărcătura se făcea neîntrerupt până la terminare, zi și noapte. Dar tineretea se odihnește repede. Printre negrii numai tinerii erau folosiți la asemenea lucru. Se cereau puteri acolo unde porturile nu cunosc macarale ci numai forțe omenesti.

În serile libere, Băbău cânta din vioară — înjghebase un taraf — la un cabaret al negrilor din port. Era singurul care știa să cânte din vioară, ceilalți cântau din gitară. De mici copii negri știu să cânte din gitară și sunt adevărați maestri.

DRAGOSTE CU TĂETURI

Femeile negre au mult temperament, sunt cu nerv. Și era mare primejdia când își puneau vreuna din ele ochii pe un alb. Ele — din același capriciu care le caracterizează pe toate femeile, curiozitatea, cădeau fără nici o rezervă mai ales pe brațele albilor. Bărbații lor sunt blazați, nu sunt deloc geloși. Sunt poigami incorrigibili. Au mulți copii dela mai multe neveste și se mândresc pe stradă arătând că și acela e copilul lui cu cutare femeie făcut. Dar în ceiace le privește pe femei, ele într'adevăr au ceva drăcesc în dragostea lor. Dacă cineva le iubește și le părăsește înainte de a fi spus ele ultimul cuvânt, nu prea iese bine. În părul lor creșt stau ascunse lame de acelea de cari se folosesc la mașinile americane de ras. Nu se poate observa nici chiar din apropiere lama ascunsă, fiindcă părul este foarte ondulat și stă gurgui ca o clae. El ca un ac într'un car de pae. Dar ele știu să scoată la rezezeală lama și să încrezește pe acela care le-a părăsit. Cea mai mare parte din acei negri din Blue Fields sunt însemnați pe obrazurile lor tucurii cu tăeturi. Cine nu știe cum stau treburile ar crede că sunt urme ale duelurilor purtate.

Femeile fac și sport. Ele sunt bune înotătoare, dar sportul preferat este canotajul. Au bărci și organizează deseori concursuri, întreceri, cari se sfârșesc în orgii la cabaret, până noaptea târziu.

Din acel cerc vițios, concetățeanul nostru Băbău a scăpat fără nici o zgărie-

tură. Nu l'au putut atrage ochii de jar ai negreselor. De ce? Femeile negre au un miros special de transpirație, o duhoare care respinge cu toate băile pe care le fac în apa mării.

Mulțrele sunt mai drăguțe și au un miros mai deosebit. Ele însă sunt și mai teribile la abandonare. Vendetele spaniole cunoscute europenilor, sunt acolo întrecute ca imaginație și tehnică. Băbău se mulțumea să strângă arcușul și vioara și să facă să răsune printre streini doinele românești. Nu se putea aventura printre oamenii înopoiți ai rasei negre. Destinul l-a aruncat în mijlocul lor dar trebuia să-și facă economiile trebuincioase unui drum mai lung care să-l ducă printre albi.

Cabaretul era un fragment de iad. Cei 6000 de încărcători, muncitori din port numai acolo își petreceau timpul liber în beții și deliruri procurate de stupefiante. De mici copii acei negrii sunt infectați de beția rece a hașisului. Cu ochii dilatați se prăvălesc în neștire, apoi sunt dați afară din local, bineînțeles după ce li se deșartă buzunarele de celalți cari știu să profite și să-și strângă astfel bani albi pentru zile negre.

DANSUL PANTECULUI

Noaptea târziu când beția și-a făcut bine efectul și mutrele tucurii stau cu ochii beliți în extaz, o mulțime goală cu un voal verde — străveziu până la transparentă ca să se poată distinge toate formele ei sculpturale, — pe o masă din mijlocul localului, începe după ritmul stacat al ghitarelor, să-și frângă mijlocul și să-și scuture cu atâta dibăcie încât mutrele negre se hlizesc și cad prosternate de admirație. Corpul acela svelt al dansatoarei este atât de mlădios că scuturarea lui dă fiori chiar și celor trezi. „Parcă era ruptă la mijloc” exclamă eroul nostru povestindu-ne. Dansul acela se chema dansul pântecului. Toți mușchii pântecului erau mobilizați, și se roteau, chemau, ațâțau...

VIATA ÎN NICARAGUA

La jocurile de după amiază, când erau în repaos, după încărcatul vapoarelor, unii din negrii mai isteți, strigau și chiuiau. Pentru a ilustra imaginile negre dăm două mostre:

Negrul: „Cocoșul încă n'a murit!” La care negresa răspunde: „Nici găina!” Comentarul rămâne la voia cititorului.

Măncarea nicaraguenilor din acel port se reduce la orezul vândut de chinezi cu prăvălii și mai ales la fructele pe care le culeg din arborii cari sunt folosiți în indiviziune de toți după bunul plac și de-a valma.

Religia lor este cea anglicană. Corul negrilor cânta „Haleluia” de Halewy. Catolicii nu sunt aproape deloc, iar ortodox era numai Băbău, dar el se ducea la anglicani pentru nevoile sale spirituale. A și cântat de câteva ori acolo din vioară în timpul serviciului divin.

RAZĂ DE SOARE

Consulul american de acolo află de talentul muzical al lui Băbău și ascultându-i păsu face pentru el demersurile necesare spre a obține trecerea în Statele Unite. Intervine la consulatul american din București și răspunsul este că s'a acordat deja cota legală pentru emigranți... Raza de soare intră iarăși în nor.

— a. b. —

Mare asortiment de prima calitate în

Rame și Blondelle
cu prețuri reduse la firma

„A U R A”

Timișoara 1, Str. Eminescu 5 (Casa Scherfer)

Se va mai putea apăra
un imperiu printr'o
neutralitate tradițională?

Lupta grea care se dă între Anglia și Japonia pentru aplanarea chestiunii dela Tientsin, sau mai bine zis pentru stăpânirea Extremului Orient, ne face să ne gândim la marea imperiu Indo-insular de sub stăpânirea Olandeză, despre care nu de mult presa niponă a scris fără de ocoluri, că Olanda ar trebui să cedeze Japoniei Noua Guinee.

Până când Japonia nu va tenta să stăpânească această insulă atât de bogată în materii prime: cărbun, aur, petrol? Care va fi soarta întregului imperiu? Va putea Olanda să-l apere cu neutralitatea sa?

Un mare semn al întrebării, care se va discuta poate după ce diferendul anglo-japonez va fi soluționat, sau va fi amânat spre a fi la timpul său o nouă surpriză.

Este adevărat că Olanda a luat măsuri rapide de-a fortifica baia Aboniel, situată în inima imperiului său colonial, în Moluca, decisă astfel de-a fonda unul dintre cele mai importante puncte strategice din Orient. Istoria Moluceilor, din acest punct de vedere este unică. Ele au fost în toate vremurile punctul militar, de unde se guvernă India-insulară. Olanda a mai construit pe lângă fabrica de tunuri existentă în Java și una de aeroplane. Însă care ar fi forța armată pe care ar putea o trimite momentan din Europa, în caz de nevoie pentru apărarea imperiului? Cu starea actuală, întrebare.

Se mai poate apăra un imperiu cât o treime din Europa cu o neutralitate tradițională? Evenimentele cari s'au succedat dela un timp încoace ne arată că nu.

Forțele olandeze în Extremul Orient sunt aproape inexistente. Armata pe uscat abia de numără câteva mii de soldați; forța navală se compunea din 2 încrușoare de mic tonaj, 8 torpeniere și 12 submarine, iar flota aeriană este abea acum în formație.

Nu am putea spune că băștinașii n'ar avea abitudini militare și în special mări-nărești; și că Olanda, odată creată industria de război, n'ar avea element uman spre a forma o armată. Destul să ne reamintim de vestii piraii din Sumatră și Moluca, cari au fost străbunii băștinașilor pacinici de azi, ce au dat mult de lucru Olandezilor până în secolul trecut și ne-am da seama că s'ar putea creia în imperiul insular o forță, care ar apăra interesele europene.

Însă momentan coloniile depind mai mult de voința altora, decât de-a Olandei.

Se va putea apăra cu forțele existente, cei 1,900.000 kmq., cu peste 65 milioane de locuitori? Sau, cu adevărat Olanda se ba-

zează pe sprijinul Angliei? Partea cea mai bogată a Indiei Olandeze, care cuprinde insulele Java, Madura și Sumatra poate fi apărată direct de forțele engleze din Singapore distanța abea la 24 km. de ele. Iar în port Darwin, Anglia construiește o bază navală și una aeriană în plin deșert. Să fim anume pentru apărarea insulelor Moluce, cari sunt de o importanță capitală pentru apărarea imperiului sau centro-asiatic?...

Este adevărat că Anglia are în imperiul interese vitale, pe deoparte conform tratatului dela Londra din 1824 care stabilește prin art. 14, că: în caz când posesiunile olandeze sau engleze din Malesia și India-insulară ar fi părăsite de una din părți, dreptul de ocupație trece imediat celeilalte părți contractante. Iar pe dealtă parte, pe lângă insulele Moluce, se ajunge la strămoștoarea Tores, prin mări închise (M. Banda, Anafara) de unde apoi navigând pe coasta occidentală australiană, ajungi la Queensland, în Noua Zelandă, trecând pe lângă numeroase insule din Polinesia, aproape toate sub stăpânirea engleză. Din punct de vedere economic, interesele engleze sunt la exploatarea staniului, care este tot sub controlul trusturilor engleze (în special Zăcămintele malaese), iar „Royal Dutch Schell” extrage petrolul din Borneo. Capitalul investit în imperiul colonial olandez, se ridică la 31 mil. (șterline).

Dacă ne dăm bine seama de cele de mai sus ajungem la concluzia că momentan numai forțele engleze ar fi cele ce apără acest vast imperiu colonial. Și totuși ministrul Coloniilor olandeze a desmăniț categoric în fața Senatului din Haga în anul trecut existența unui pact cu Anglia.

Care poate fi motivul?... Susceptibilitatea vecinilor?

Bogăția acestui mare imperiu, care încă în 1572 aducea 500.000 de ducați regelui Portugaliei și care este atât de bogat în materii prime și acum, nu va putea fi punctul nevralgic, nu se vor întâlni acolo și interesele Germaniei cu ale Japoniei, stăpână după războiul mondial pe fostele insule germane: Marianne, Caroline și Palau.

Ori să fie renunțat Germania la aceste poziții strategice? Dar știm că Germania nu renunță la nimic de bună voie. Care va fi atunci soarta acestui imperiu colonial, când atât politica niponă cât și cea acelei de-al treilea Reich, este expansiunea și conquistarea de materii prime!

Dorel Dragulescu

Spitalul de copii neterminat

6 ani de așteptare zadarnică
Nădejde în regimul renașterii naționale

Timișoara, 13. — Deunăzi, într'un reportaj, un coleg arăta în coloanele ziarului nostru, că spitalul de tuberculoși e pustiu și că medicii nu pot satisface cererile bolnavilor din ținutul Timiș.

Cam același lucru se întâmplă și la spitalul de copii din localitate, condus de medici pricepuți, dar lipsit de locuri suficiente pentru bolnavi.

De 6 ani de zile, etajul al doilea al frumosei clădiri, cu două camere cari ar putea cuprinde peste 30 de bolnavi, nu este amenajat cu cele necesare.

Trecutele regimuri politicianiste au răspuns cu indiferență cunoscută care le caracteriza, repetatelor cereri ale celor ce aveau conducerea spitalului de copii.

Deși în buget erau prevăzute 90 de paturi, acum doi ani, numărul lor a fost redus la 45, ceea ce nu e suficient pentru numeroși copii bolnavi ce se prezintă aici.

Din cauză că nu e amenajat etajul al doilea, medicii se văd nevoiți să îndrume copiii bolnavi la sanatoriile particulare, unde părinții copiilor au cheltuieli pe cari cu greu le pot suporta, pentru înțepinarea lor.

Cum costul lucrărilor de amenajare a acestei părți a spitalului de copii, care ar cuprinde secția de sugari, nu depășește suma de 1 milion și jumătate lei, credem că e de datoria autorităților sanitare superioare, să intervină pentru a se acoperi această sumă.

Toată nădejdea conducătorilor acestui spital, se îndreaptă spre noul regim de renaștere națională, ai cărei reprezentanți au datoria să repare ceea ce, timp de 6 ani, n'au făcut politicienii interesați și cari lăsau întotdeauna pe plan, inferior, problemele vitale ale națiunii.

Socotim că această pledoarie, pentru sănătatea copiilor noștri, va avea ecou și-i vor urma înfăptuirile.

Uniforme și Articole F. R. N.
cu prețuri convenabile la croitoria
și ceaprazăria

T. I A N C U
T-șoara P-ța Libertății P-tul Primăriei

Sotia care nu știa că bărbatul ei e... femeie

„El” se desbrăca totdeauna în camera vecină

New York, 13. — Poliția orașului Pasadena a arestat o femeie care de 23 ani de zile ducea viața unui bărbat în toată regula, fiind chiar căsătorită succesiv cu două femei.

Numele delicventei este Minerva Phipps.

La vârsta de 16 ani ea s'a măritat cu un bărbat, dela care a avut un fiu. Puțin timp în urmă, soțul ei muri într'un accident de automobil. La doi ani muri și copilul.

FARA PAINÉ

Minerva Phipps rămase fără pâine. Ca femeie nu reușea să câștige nici puținul necesar traiului și-i veni o idee: din tinerețe, avea o voce adâncă de contralt. Profită de această însușire și începu

să trăiască în alte orase . . . ca bărbat. Se căsătorii cu o femeie, care a murit câtva timp în urmă.

„Mister” Phipps a trecut în fața ofițerului stării civile și a doua oară. De data aceasta cu o văduvă de 45 ani. Totuși nu ea a fost aceea care a descoperit secretul Minervei Phipps.

UN SOȚ MODEL, DEȘI PUDIC

La instrucție ea a declarat că nici n'a visat vreodată că soțul ei ar putea să nu fie bărbat în toată firea.

E adevărat că se desbrăca totdeauna în camera vecină, dar atribuia acest obicei unei pudori exagerate.

Incolo ea găsea că Mr. Phipps e un soț model . . .

De ce a evadat pușcărișul Ilescu Ioan

Urmărit de jandarmi, el reușește să se ascundă o lună de zile acasă și la rudeni

Timișoara, 13. — În numărul de ieri al ziarului nostru arătam că un deținut al penitenciarului principal timișorean, Ilescu Ion, condamnat anul trecut de tribunalul din localitate la 2 ani închisoare, a reușit să evadeze în timp ce se găsea la Bucovăț, în tovărășia altor intermițați, la lucrul câmpului.

De ce a evadat Ilescu

În ziua evadării, 9/10 Iulie, Ilescu Ion făcuse un an de zile închisoare, iar peste alte 6 luni, deci pe Crăciun, ar fi urmat să fie pus în mod condiționat în libertate. Evadând însă, nu numai că a pierdut orice speranță cu privire la eliberarea sa condiționată, dar va ajunge și a doua oară în fața judecării.

Omul se gândise, — după cum ne mărturisește el însuși, — că are să fie prins din nou și adus de unde a fugit, dar voia să meargă pe acasă, pentru a-și aranja treburile rămase baltă pe urma întemnițării sale. Tata i-a murit în toamna anului trecut, iar mama i-a alungat și nevasta și copilul.

Dar, las' că nici soția-sa nu era o femeie prea de treabă. În primăvară, când ea a venit la penitenciar, ca să-l vadă pe Ion, acesta i-a spus să vândă ce poate din ceea ce are pe lângă casă și să plătească amenda penală de 10 mii lei ce i-a dat-o tribunalul când l-a judecat. Nevasta i-a vândut ceasul de aur ce-l avea dela tatăl său, adus din America, cu 6000 lei. Inșă, în loc să mai pună pe lângă aceste 6000 mii încă 4 mii, pentru a putea plăti amenda, ea s'a dus cu banii la băi, să-și petreacă în tovărășia altora, lăsându-și copilul în grija mamei sale.

In drum spre casă

Ilescu Ion voia să deie de urma nevestei, despre care auzise și el ce face. Dar, la închisoare era bine păzit.

Momentul potrivit evadării l-a găsit însă nu peste mult. Luna trecută a fost trimis, cu alți deținuți, la Bucovăț, la lucrul câmpului. Acolo, în seara lui 9 Iulie, profitând de oboseala gardianului ce-i avea sub pază, anume Lenco Ioan, a pecat cu un alt tovarăș de lucru și de pușcărie, Stan Petre, la un pahar de vin, la o crâsmă din sat. De aici Ion Ilescu a pornit spre casă. În drum a răstăcit peste sămănături și prin păduri ascunzându-se de jandarmi, care — după cum își închipuia și el — erau pe urmele lui, până când a ajuns la Lăpușnicel, (Severin), satul său natal.

Aici și-a aranjat treburile familiare, din cauza cărora evadase, pornind apoi la Teregoava, iar de aici s'a îndreptat spre Caransebeș, unde avea o mătușe. Simțind însă, că jandarmii i-au dat de urmă, a plecat spre Reșița.

Evadatul scrie direcției penitenciarului și primului procuror al parchetului

Plecând din Caransebeș și gândindu-se că nu peste multă vreme va ajunge pe mâna jandarmilor, el s'a gândit să-și aranjeze o situație mai bună la închisoare, decât aceea care-l aștepta. De aceea a trimis o scrisoare direcției penitenciarului, arătând că a fost mulțumit de situația sa în temniță și că Ioan Lenco, gardianul ce-l păzise, nu este vinovat cu nimic de evadarea lui.

A doua scrisoare a trimis-o primului procuror al parchetului, cerând ca cel mai târziu până la data de 17 August să fie transferat dela penitenciarul principal din Timișoara la cel din Caransebeș. Pentru că altfel, zicea el, pleacă la București și se împuşcă pe Calea Victoriei.

Puşcărișul s'a ținut și de aventuri

În ziua de 27 Iulie, postul de jandarmi din Rugi, legiunea Severin, care s'a luat pe urmele fugarului, i-a dresat acte de dare în judecată, pentru că a tăiat, cu o zi înainte, firile de telegraf și telefon de pe linia C. F. R. Caransebeș—Cornățel, reușind, apoi, să dispară.

Căzut din nou în mâinile jandarmilor

Dar, pe urma evadatului s'au luat și alți jandarmi, care au și reușit să-l prindă. La 1 August a fost semnalată apariția sa la Reșița, iar a doua zi a și fost arestat de jandarmii din Zăguzeni, care l-au trimis legat burduf la legiune.

Din nou la penitenciar

Dela legiunea de jandarmi Severin, evadatul a fost adus ieri pe la 10, înapoi la penitenciarul principal.

Însărcinarea de a-l transporta de acolo încoace, i-a venit chiar gardianului Ioan Lenco.

Întrebat, la penitenciar, pe unde a umblat și ce a făcut, Ioan Ilescu a răspuns între altele:

Am fost și pe acasă și am reușit să-mi aranjez gospodăria cel puțin. Știam eu că iarăși ajung aici, că doară nu degeaba am fost și eu polițist, la . . . Siliștra! . . .

G. T.

Ma! ești ca oriunde

cu mâncări bune și băuturi veritabile veți putea trăi mulți ani . . .

bun, curat și ești se servește la Restaurantul

„BOLTA RECE” Prop. Bădeanțu Petre

Timișoara Cetate Str. Vasile Alecsandri 9 Vis a vis de Banca Românească

Sprîiniți Comerțul Românesc

Scrisoare din Paris

Noul statut politic al Spaniei

— Dela corespondentul nostru permanent —

În ultima săptămână, zărele s'au întrecut în a da cele mai fanteziste știri despre evenimentele din Spania. E drept că informații precise se pot obține cu greu. Cert e însă, că în Spania există actualmente o anumită stare de neliniște asemănătoare acelor cutremure, de o intensitate din ce în ce mai redusă, cari urmează unei catastrofe sismice. Căci nu sunt decât trei luni de când s'au terminat sângeroasele lupte de exterminare între frați, cari timp de doi ani și jumătate au răvășit sufletul spaniol și au semănat ruina pe întinsul peninsulei iberice. Și apoi, dacă a fost greu . . . să se câștige victoria, tot așa de greu cel puțin e să se restabilească pacea și prosperitatea.

De acest lucru și-a dat seama generalul Franco, care lucrează în acest sens zi și noapte într'o izolare aproape completă. Acest militar excepțional, este chemat acum să-și fructifice victoria pe un plan cu care nu este familiarizat. Uniți în fața pericolului comun, marxismul, au luptat sub comanda lui oameni reprezentând cele mai diverse ideologii: fasciști, democrați, monarhiști, republicani catolici și liberali. Odată terminat războiul civil, divergențele au început să se contureze tot mai mult.

Acestor dificultăți interne, generalul Franco este chemat să le facă față. Greutatea constă în a alege calea cea mai bună, care să mulțumească nu numai pe civilii din partidele politice ci și pe militarii cari, nu înțeleg să lase frânele din mâini. Ferindu-se deocamdată să dea o soluție definitivă formei de stat, generalul încearcă să concilieze aceste

tendințe divergente vărsând pe toți cei cari au luat parte la revoluția naționalistă în cadrele largite ale Falangei, constituită în partid unic. În capul acestui partid se află însuși Franco, asumându-și puteri dictatoriale ca fiind supremul interpret al mișcării naționaliste. Legătura între Caudillo și partid se face prin două organisme permanente: Consiliul național compus din 75 de membri (delegați ai Juntei politice și miniștri), prezidat de Franco și Junta politică, organ permanent al partidului unic al cărui președinte și jumătate din membri vor fi numiți de șeful suprem al statului, gen. Franco. În competența consiliului sunt date marile reforme menite a da noului stat o structură naționalistă și sindicalistă, precum și directivele importante ale politicii externe. Junta politică este chemată să ocupe mai mult de organizarea economică a națiunii în spirit sindicalist și să controleze efectiv activitatea guvernului, în care trebuie să fie bine reprezentată.

Membri ai partidului unic, ofițerii și subofițerii activi și de rezervă, precum și foștii combatanți, au misiunea să exercite o acțiune ponderatoare și de conciliere.

În aceasta constă reorganizarea politică a Spaniei, în curs de realizare practică. Menită să consolideze Spania și să-i refacă unitatea, este evident că generalul își va pune la contribuție toată autoritatea sa de liberator și toată munca de care este capabil, pentru a asigura succesul acestei reforme de bază a statului.

Cu forțele aproape epuizate, Spania își va întoarce astfel privirile spre interior, ferindu-se să se amestec în conflictul european în cazul că va izbucni. Oricât ar datora Italiei și Germaniei pentru sprijinul efectiv dat în decursul războiului împotriva comunistilor, acestea nu-i vor putea pretinde să-și rateze această ocazie de reconstrucție pe care o are, angrenându-se într'un război. Deci, indiferent de influențele cari se exercită acolo atât din partea axei cât și din partea Franței care este reprezentată prin eroul dela Verdun, mareșalul Pétain, un vechiu prieten al gen. Franco, Spania nu va putea participa la un război.

Ea va trebui să-și vindece rănilile și pentru aceasta are nevoie de o lungă perioadă de pace. Popor obișnuit cu revoluțiile, cari erau acolo endemic, este de așteptat că marea încercare prin care a trecut va depăși nu numai prin intensitate ci și prin urmările bune pe cari le va avea, pe cele anterioare. Această țară se află acum în momentul crucial al istoriei sale moderne, care angajează viitorul său politic, național și spiritual. Veșnicilor sale tribulații și căutări de sine li se vor putea pune capăt, dacă va avea o mână fermă capabilă să conducă acest proces de cristalizare în curs, spre forme definitive cari să corespundă structurii sale intime și s'o îndrepte pe calea care duce la o epocă de prosperitate și strălucire, așa cum a mai cunoscut în trecutul ei.

Cu o condiție însă. Poporul să-și dovedească maturitatea, cedând din individualismul său pronunțat și caracteristic pentru a înlesni opera de reconstrucție întreprinsă de omul pe care i l-a trimis Providența, căci altfel se va arăta nevrădnic de revoluția pentru care a făcut atâtea jertfe, iar aceasta îl va măcina din nou îmbrâncindu-l pe același drum tragic al destinului său.

Paris, 9 August 1939.

Ion Ureche

Mica publicitate

Dau lecții de limba engleză, franceză, germană. Timișoara I, Str. Mercy 4, etaj II. No. 13.

Uși și ferestre de ocazie se pot cumpăra Str. Pestalozzi 4.

PROFESOARA DIPLOMATĂ prepară în ore particulare limba germană, engleză, franceză, latină, greacă și română, deasemenea și stenografia română și germană. Circ. III, Bulev. Carol I. No. 7, etaj II, ușa 9.

Cumpăr costume bărbătești uzate exclusiv la locuința Dvoastră. Obiectele aduse în prăvălia mea nu le cumpăr, dar în urma unei cărți postale sau avis telefonic (12-14) mă prezint imediat. Schönbrunn, Timișoara II, Piața Traian 2, etaj I. 2.

Atențiune!

Modele noi

în cărucioare de copii

Mare asortiment în jucării, articole de voie și pt. tur și la

Hermann Theil

Timișoara I, Str. Mercy No. 1.

In asteptarea mesterului zugrav

N'a apărut încă, în Banat, prozatorul dispus a-și alege ca temă de roman întâmplările la cari am asistat toți cei ce trăim în această provincie de douăzeci de ani de zile.

Și e păcat...

Scriitori, Banatul are câți poftim. — Printre mulțimea celor de duzină, cărora niciodată porțile unei consacrații serioase nu se vor deschide, — de cele ale eternității la ce să mai vorbim! — nu e greu să distingem silueta câtorva, în formație încă, a căror pană s'ar preta la așa ceva. Trebuie să existe el, undeva, scriitorul bănățean pe care să-l tenteze un subiect atât de palpitant: profilul moral al patriei lui mai restrânse, în primii douăzeci de ani de închegare a statului. Poate că băjbăie încă, acest scriitor, prin paginile publicațiilor noastre de aici, în acea pagină a doua a ziarelor locale, pe care mai toate o consacră literelor, cu laudabilă răvnă spre frumos, deși fără prea multă selecție. Poate că e în curs de elaborare marea operă, poate că, gelos de nuditatea ei încă neînchegată în forme definitive, autorul o ascunde momentan, o ține în secret, o retusează, îi face ultima toaletă înainte de tipar.

E un subiect stufos, o temă mare, — nu se poate să scape scriitorului, care trăiește printre contemporani cu nimic mai prejos de eroii lui Balzac, care asistă la prefaceri ce intră în istorie, se isbeste la tot pasul de oameni și de întâmplări, vede, aude, cântărește, judecă.

Am înmormântat pe unii dintre eroii acestei epoci, — eroii romanului de care vorbesc, vreau să zic, — iar pe ceilalți, cari se mai mișcă printre noi în carne și oase, dar nu mai au rolul pe care l-au avut în primii douăzeci de ani de după unire, sau nu mai au nici un fel de rol, îi înmormântează pe tăcute ritmul nou, renașterea prin care într'adevăr trece neamul acesta al nostru de mai bine de un an de zile, epoca nouă, care nu are nevoie de indivizi incerti, în care Ianus cel cu două fețe simte instinctiv că nu mai are ce căuta, pentru că s'au barat toate posibilitățile de validitate.

Tipul a existat totuși, până mai eri, alaltăeri: arena tuturor manifestărilor noastre politice, culturale, economice a fost plină de zgomotele lui orgolioase, setea lui de parvenire n'a avut nimica sfânt, strădaniile noastre spre lumină și spre bunăstare au fost subordonate ambițiilor și instinctelor lui rele. Pentru un interes cât de mic al lui, el n'a pregetat nici un moment să pună în cumpănă și să sacrifice toate aceste strădăni ale noastre, furându-ne iluziile, pauperizându-ne economic, bagatelizând speranțele neamului în noua alcătuire de stat. Dar era atât de omnipotent tipul, încât o presă servilă, presa de partid sau presa independentă dar stipendiată, ni-l prezenta tot pe el în purpura strălucitoare și de neatins a Salvatorului, a Marei Români, a Părintelui.

Nu e păcat să încheiem bilanțul acestei epoci pentru totdeauna apuse, fără să reținem, ca documentare, ca memento pentru cei ce vor urma, figuri ce se imbie dela sine scriitorului dator a fixa pentru eternitate moravurile zilelor prin care a trecut? Epica tuturor popoarelor pe cari istoria le-a reținut, e plină de asemenea opere. Și nu s'au scris aceste opere numai pentru că să le citim în ceasurile noastre de răgaz și de distracție. S'au scris pentru că să învățăm, pentru că să ne instruiem din ele. Din comedia umană a lui Balzac, învățăm mai mult decât din orice manual de morală, cum este un ora rău și cum este un om bun câtă deosebire este între un pigmeu și între un uriaș al creației din a șasea zi a Ziditorului.

Pe eroii romanului așteptat, i-am cunoscut și eu, și dumneata, și dumneaui, i-am cunoscut noi toți și îi cunoaște desigur și mesterul zugrav pe care-l așteptăm încă...

Nu o vom lua înaintea acestui mester zugrav, dar dacă mai ezită, dacă crede că nu are încă toate elementele necesare

pentru marea operă, dacă n'a descifrat încă complect sensul celor trăite și văzute, îi servim, în fugă, câteva creionări.

Eroul principal al romanului se prezintă negreșit sub aspectul potentatului pe care-l caracterizează o mare abilitate de a masca totul. În „Zile trăite”, — cartea regretatului episcop Roman R. Ciorogariu, amintită în articolul nostru de acum o săptămână, — eroul acesta era român de proveniență recentă, român care până la 1919 își renega originea, pentru că după Unire el să dea mai vartos din coate, el să aplaude mai ostentativ pe „divii dirigenți”, dela cari aștepta căpătuiala în noua orânduire. Nu e nevoie ca eroul nostru, eroul romanului care va prezenta Banatul în agitații ani de închegare ai noului stat român, să fie numai decât un fost renegat de pe vremuri. Poate fi chiar un fost „bun român”, un fiu al neamului căruia i se dau ca dela sine înțeles toate onorurile, e prefect, e deputat, senator, e ministru dacă vrei. Cu atât mai grav, dacă acest fost „bun român”, odată înscăunat în aceste onoruri, își pierde cumnățul. Cu atât mai grav, dacă el crede că România Mare s'a făcut numai pentru el, pentru rude nepoți, pentru „prieteni politici”, pentru clica lui restrânsă. Cu atât mai grav dacă, investit cu o misiune, — pentru că a fi ziditor de țară nouă este o misiune, — el se abate dela ea, deraiază și, în țară liberă, pentru mici interese de clică sau pentru a se închina vițelului de aur, imbiat lui de străini vicleni, vine acum în conflict cu toți consăngenii lui, sacrificându-i pe aceștia, barându-le căile de validitate, persecutându-i în toate interesele lor și urmărindu-i cu ura lui bolnavă până n'al șaptelea neam.

Raportat la Banat, vai! eroul principal al romanului închegării noastre de stat cam în felul acesta se prezintă: lipsit de orizonturi, lipsit de generozitate, sedus de mărire, răzbunător, interesat. El este potentatul căruia i s'a dat în mână puterea, căruia i s'a răsplătit calitatea de „bun român” în speranța că va ști să facă și de acj înainte ceva pentru neamul său, dar e răpit de nimicia lui,

care poate fi congenitală dar n'a avut ocazia să se manifeste așa cum s'a dat pe față când i s'au pus toate hăturile în mână. Și căzând din greșală în greșală, din păcat în păcat, potentatul e răzbunător cu cei ce-l critică, îi strivește pe cei ce i se împotrivesc. Iar cum criticile și împotrivirile vin numai din partea consăngenilor săi, pentru că streinilor el le-a devenit serv cu totul și aceștia nu-l țin decât în osanale, consăngenii sunt cei ce suferă urmările răzbunării lui, consăngenii sunt cei striviți de el...

Cam aceasta este povestea lipsei de progres, în cele economice mai ales, a elementului românesc în primii douăzeci de ani dela Unire. Credite industriale și comerciale, înlesniri vamale și de tot felul, protecții, ajutor, — toate au fost pentru streinii cari îl aplaudau pe potentat, nu pentru românii cari îndrăzneau să-i spună că ceace face, rău face.

Nu-mi mai aduc aminte dacă potentatului i s'au făcut funeralii naționale, — pentru că între timp el a repauzat întru Domnul, — dar autorul romanului ar putea să i le dea și din proprie fantezie. Sub regimurile cari ne-au guvernat până acum un an și ceva, lucrul acesta nu era considerat ca o anomalie prea mare.

Romanul, evident, va trebui să aibă și personaje secundare.

Au misunat, puzderie, în jurul potentatului. Foarte mulți streini, — figuri de cari s'a înconjurat potentatul tot timpul cât a ținut frânele n' mână, — și foarte puțini români. Scriitorul poate să aleagă în dragă voce materialul său. Popi cari au schimbat sutana pentru misitie, electori, — pentru că elector era o meserie în epoca ce se cere zugrăvită, — oameni de bancă, oameni de casă, ziaristi cu conștiința oricând și oricui de închiriat, o întreagă faună de căzături, care din nefericire nu trebuie inventată, pentru că a existat aievea. Fauna aceasta a dus ani de zile o existență sardanapalică, în timp ce restul bietilor români se întrebau în ce țară trăesc, în timp ce tânărul român care bătea la poarta vieții era ținut la carantină, supus unui stagiu de

lichelizare atent supravegheat, sau închidea pur și simplu poarta, ca un ciurnat inadapabil și prin urmare dezirabil. Fauna aceasta, care înghite comisioane fantastice din afaceri ce adus la prăbușiri zgomotoase și mai apoi la parchet, fauna aceasta care stăpânește și consuma bugete publice de sute de milioane fără un control de care s'o doară capul, care stăpânește toate cele văzute și mai ales cele nevăzute, începea câte-un chef cu fleică și cu vin bun la Trimișoara, în fapt de seară, continua cheful la Arad, cu lăutari, și-l termina cine știe a cătea zi la Oradea, în oraș sau la băile Felix.

Ehei! ce mai material de roman, — n'asteaptă decât să fie scris, fără prea multă bătaie de cap și iară nici o contribuție plus din fantezia autorului. E o abundență de amănunte, care nu se cere decât pusă pe hârtie.

Personajile romanului nostru local leagă printr'un personaj arhicunoscut de toate personajile cari ar putea figura în orice roman al societății românești, de pe ambele coame ale Carpaților. Este denunțător anonim. O specie aparte, pe care cred că n'o cunosc decât comunitățile omenesti nevoiuuate până la o formă de cristalizare definitivă. În comunitățile omenesti tradiții seculare, cu oameni și cu moravuri cari nu constituiesc pentru nimeni o enigmă, denunțătorul anonim n'are ce căuta, pentru simplul motiv că... n'are ce denunța. Sau dacă, — fiindcă exemplare patologice există pretutindeni, — i-ar veni într'o asemenea societate unui denunțător anonim ideea de a pune pe socoteala cuiva fapte știute cu adevărate, toți membri acelei comunități își dau seama imediat că au de face cu un netrebnic sau cu un nebut, și nu-și mai bat capul cu scornirile anonimului.

La noi, mal ales imediat după Unire, a fost o întreagă epidemie a denunțurilor anonime. Este explicabil: țară nouă, legi noi, moravuri noi, oameni noi, lumea nu se cunoștea, așa încât cel mai ușor lucru era să arunci în cărca adversarului incomod fapte sau afirmațiuni cu care acesta nici nu visa. A și bătuit această epidemie a denunțurilor anonime, și cunoscu cazuri de cariere funcționărești cari s'au frânt în două, au stagnat sau au deviat, din cauză că respectivii funcționari erau denunțați, — anonim, fără dovezi, fără umbra unor verosimilități măcar, — că au zis ori au făcut cutare lucru. Și în acele timpuri, când totul numai de potentat depindea, era vai și-amar să-i fie venit lui un denunț anonim despre cineva.

Denunțătorul anonim, — care în viața lui privată poate fi de toate: ofițer degradat, ziarist și intelectual, popă, dascăl, agent de asigurări, colonel deblocat, medic, profesor, orice, însă un individ care în mod necesar trebuie să prezinte unele stigmatice ale patologiei, pentru că omul sănătos, bărbatul întreg la suflet și la minte nu practică această indeletnicire degradantă, ci are curajul de a se răfui loial și fățiuș cu cine trebuie să se răfuească, — denunțătorul anonim, zic, trebuie să fie mereu scos în relief, în romanul pe care-l așteptăm al Banatului din cei douăzeci de ani de după Unire. Deși în ascuns, — dar el a jucat un rol mare în societatea noastră din această epocă. Și nu odată, prin acest rol ascuns al său, denunțătorul anonim a parvenit el însuși la o existență, la o carieră. Indeletnicirea aceasta are oarecare subtilități, în definitiv, și este explicabil că denunțătorul anonim a căutat să profite și el de ele...

Eu, dacă aş avea talent și m'aş încumeta să scriu romanul pentru care am dat unele elemente în cele de mai sus, aş fi tentat să încep cu scena aceasta:

Denunțătorul anonim, încuiat în bârlogul din care operează, izolat și de cei mai apropiați ai lui, ca nimeni să nu-i bănuiască indeletnicirea pe care el dăintă o știe de gradantă, profund degradantă, s'a așezat la masa lui de lucru, și-a pus mâzile la tîmplat, pentru că infamia să iasă cât mai fină și să înșele cât mai bine când i se va da drumul, și-a muiat tocul în cerneală — și începe denunțul anonim...

COLTU Bisericii

Duminică

„Nu se cădea oare, ca și tu să ai milă de soțul tău, precum și eu am milă de tine?”

Matei 18, 33.

În capitoul 18 dela Matei, — ca în multe alte locuri — Mantuitorul Isus, — pare a se ocupa mai mult de stabilirea ordinii sociale, între raporturile dintre oameni.

Desigur, că și aici, temelul fundamental îl pune pe credința, pe resortul sufletesc. Ce poate fi mai exemplificator, decât pilda datorășului cu zece mii de talanți, ca din aceasta să poți să tragi cele mai concludente învățături de viață? Creș, că ar fi o înadvertență să mai explici claritatea și adâncimea pericopei sf. Evaghelii de astăzi, dar cum lumea secolului al XX-lea, este așa de pretențioasă, se impune traducerea textului biblic și raportarea lui la viața de toate zilele.

Un împărat a voit să facă socoteala cu supușii săi. Și începând socoteala a adus pe unul care datora mai mult, zece mii de talanți. Acesta ne putând plăti datoria și rugându-se să fie pus în libertate a fost iertat a totă datoria. N'a eșit bine datornicul iertat dela stăpân, și întâlnind în drum pe un semen al său, care-i datora o sută de dinari, fără nici o considerație la rugămîntea de păsuire, îl aruncă în temniță pentru a i-se plăti drepturile.

În acest incident se oglindește ecuația vieții sociale. Aici intervine acel element rău, care a zdruncinat și zdruncină, ordinea socială întemziată de Dumnezeu; acest element, este: nesinceritatea.

Iată un exemplu.

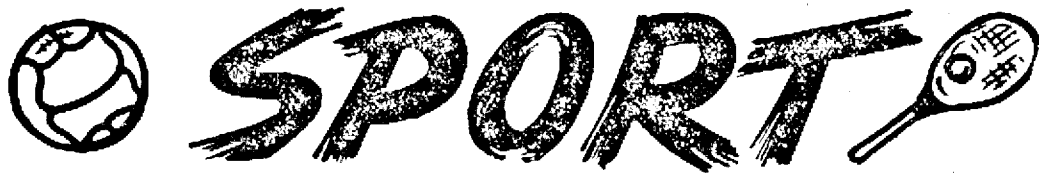
Ziarele scriau, că în 17 Iunie 1928, orașul Mexic a fost zguduit de un cutremur, care a durat cu intermitență 43 de minute. Cea dintâi zguduitură a surprins lumea la diferite petreceri în seara unei Sămbete. În urma zguduirilor, — lumina s'a stins și desigur, panica a fost foarte mare. Lumea din diferite cinematografe și teatre a năvălit spre ieșire. Într'unul din cinematografe rulând tocmai un film religios. Sub impresia zguduirilor, mulți privitori au căzut în genunchi, înălțînd rugăciuni către Dumnezeu, spre a fi salvați. Trecînd cutremurul, mulți spectatori s'au ruscinat că au ingenunchiat în cinematograful. Ei credeau în Dumnezeu, dar nu le plăcea să-i vadă alții, că la primejdie și neputință sunt în stare să ingenuncheze. Deci rugăciunea lor era nesinceră, numai din considerațiunea, că lumea a văzut micimea lor — dealtcum foarte firească — în primejdie.

Câți dintre noi, nu suntem în atâtea clipe și împrejurări ale vieții, în starea datornicului cu zece mii de talanți, ori în acela din cinematograful: nu iertăm ușor, sau deloc, ori dacă într'un moment de grea cumpănă, am întors privirile spre cel de sus, am fost de multe ori sau nesinceri, sau ne-am ruscinat de această „slăbiciune.”

O ordine socială armonioasă, se bazează — de asupra tuturor și celor mai perfecte legi omenesti — pe o sinceritate desăvârșită, ca rezultat, a învățăturilor lui Isus. să avem credință în El și milă față de deaproapele.

Pr. Traian Constantin

George Luca

Echipele timișorene în Divizia B.

Chinezul Ilsa și Electrica vor confirma participarea

Se știe că în urma hotărârii Consiliului Federal, Timișoarei i s'au rezervat două locuri în seria A II, a Diviziei Naționale B, introducându-se în urma retrogradării Chinezul Ilsa și în urma promovării Electrica.

Pontifii fotbalului românesc și-au dat seama că participarea în Divizia B este legată de obligațiuni și sarcini materiale pe cari — eventual — nu le vor putea asuma toate grupările și astfel au impus tuturor grupărilor interesate să confirme participarea.

Cunoscând dificultățile legate de Divizia B, am întreprins o anchetă la aceste grupări, spre a afla care este atitudinea lor față de noua situație ce li s'a creat.

CHINEZUL ILSA

Echipa retrogradată se găsește la greu împas. Până când în anul trecut, când a activat în Divizia A, a mai putut să satisfacă obligațiunilor materiale, căci a avut match-uri cari au produs sume destul de importante, în cadrele Diviziei B, Chinezul va trebui să se supună la o reformă radicală în gestiunea materială.

Suma de aproximativ treisute de mii lei necesară unei funcționări normale este o problemă foarte grea pentru Chinezul. S'a încercat o mare campanie de recrutare de membrii suporteri, cari să contribuie cu cotizații lunare la susținerea clubului, dar aceasta campanie nu a dat roadele așteptate decât în parte, confirmând că popularitatea și simpatia merge numai până la o anumită limită.

Totuși conducătorii au găsit soluția salvatoare. Anume se vor pune în vânzare câțiva jucători cărora nu le convine noua situație. Trebuie știut că jucătorii Chinezului au primit o retribuție foarte modestă, însă au fost compensați într-o măsură oarecare prin premii ce li s'au dat. Ori în acest an nu prea vor fi fonduri astfel că Cucula, Malița, Szilárd, Wetzler și poate Hoffmann vor lua drumul pribegiei spre alte meleaguri, unde speră o situație mai bună.

Din sumele realizate din vânzarea lor — Chinezul nu înțelege să facă cadou nici-un jucător — trebuie să se producă suma necesară participării în Divizia B.

Conducătorii speră că cu jucătorii cari nu vor pleca, fiind legați de Timișoara din diferite motive, și cu elementele din cadrele de rezervă și juniori vor putea încerca cucerirea campionatului seriei.

Adunarea generală extraordinară va decide în acest sens, căci nici un chinezist nu înțelege să ia o hotărâre care să permită jucătorilor să plece fără nici-o contravaloare, în altă echipă, mai ales că gruparea are și datorii, cari trebuiesc achitate tot din sumele realizate din cedarea jucătorilor.

ELECTRICA

La Electrica situația este mult mai bună, ceea ce îndeamnă la optimism. În primul rând echipa Intreprinderilor Electromecanice nu are profesioniști, toți jucătorii fiind angajații firmei. Este un capitol foarte important, care valorează cel puțin două sute de mii lei.

Cheltăelile de transport nu vor fi coplesitoare, căci dispune de un autobus care va fi utilizat cu ocazia deplasărilor, cari de altfel nici nu sunt mai mari decât acele cari au fost când Electrica a participat în Divizia C. de tristă memorie, însă în care Electrica a dat dovadă că este o echipă serioasă și bine cimentată.

Surprize de ordin material sunt excluse, căci alocația pentru educația fizică

celui E. T. precum și cotizațiunile membrilor o pun la adăpostul tuturor nepăcărilor, mai ales că la Electrica domnește un spirit care exclude din cadrul locului orice risipă.

Nici în privința posibilităților sportive Electrica nu are de ce să-și facă gânduri, căci dispune de o excelentă garnitură de juniori cari pot oricând să completeze prima garnitură.

De fapt juniorii Electricii sunt dintre cei mai buni din țară, cu o condiție fizică foarte bună. Și dacă victoria a putut uita deodată șapte juniori într-o echipă care a făcut figura onorabilă în Divizia A și dacă Ripensia va introduce deasemenea mai mulți juniori în formație (ca să dăm doar câteva din multe exemple cunoscute), nu vedem de n'ar putea acest lucru și Electrica în Divizia B cu juniori deja verificați.

Din cele de mai sus se vede că Timișoara va avea în anul viitor un program de fotbal excelent, căci pe lângă match-urile din prima divizie, evoluarea Diviziei B, cu echipe binecunoscute cum ar fi Gloria, Vulturii etc., constituie o atracție de care amatorii de fotbal nu au decât să se bucure.

Toma Aurel a fost declarat invins prin abandon

Vineri seara s'a disputat la Berlin matchul de box între Toma Aurel și Ernest Weiss, contând pentru titlul de campion al Europei la categoria cocos.

Românul a făcut o figură mai slabă decât altădată și aceasta că nu a fost la punct cu antrenamentul, lipsindu-i mai ales condiția fizică.

Matchul a avut două perioade distincte până în repriza a șasea Toma a avut un avantaj net, mai ales că Weiss a fost trimis la pământ în repriza a doua. Toma Aurel și-a risipit, prea încrezut, forțele așa că începând din repriza a doua Weiss începe să recupereze terenul dominând prin atacuri vehemente. Toma Aurel adoptă tactica defensivă și este urmărit cu asiduitate de Weiss.

În repriza a unsprezecea Toma Aurel ne mai putând continua lupta, a fost declarat invins prin abandon.

Caleidoscop sportiv

— Clubul Sportiv Victoria își ține adunarea generală azi, la orele 10, în localul de club din Timișoara II, Calea Dorobanților No. 3. În caz că nu se prezintă membri suficienți, adunarea generală va avea loc în ziua de 20 August la aceiași oră în același local.

— Succesul călăreților români la Instertburg, unde au câștigat patru premii prime, precum și al tennismanilor cari se impun la Huntbridge, a stârnit în întreaga țară un entuziasm legitim.

— Secția de box a CAMT tratează cu echipa campioană a Germaniei, SC Hannover, în vederea unui turneu de box și anume Hannover—Timișoara și Hannover—București. Condițiunile materiale sunt foarte grele astfel că turneul nu se va putea realiza decât dacă echipa germană va putea fi primită și într'un al treilea oraș.

ECONOMICE

Producerea energiei electrice

Scurtă dare de seamă a Intreprinderilor Electromecanice ale Municipiului Timișoara

În anul 1938 producția de energie electrică a fost de 25.691.428 kwh, din cari 6.115.957 kwh, adică 23,84% s'au produs în uzina hidroelectrică. 19.512.604 kwh, adică 75,92% s'au produs în uzina termică, iar 62.867 kwh, adică 0,24% au fost furnizate uzinei de către Industria Lănei.

Făcând o comparație între producția din anul 1938 și cea din anii precedenți găsim următoarele:

anul	1925 s'au produs	13.306.853 kwh
" 1926	"	14.089.229 "
" 1927	"	14.508.957 "
" 1928	"	16.092.016 "
" 1929	"	16.796.590 "
" 1930	"	16.867.410 "
" 1931	"	16.861.793 "
" 1932	"	16.576.750 "
" 1933	"	17.381.219 "
" 1934	"	18.198.484 "
" 1935	"	19.410.665 "
" 1936	"	21.135.174 "
" 1937	"	24.285.948 "
" 1938	"	25.691.428 "

deci producția din anul 1938 prezintă un plus de 1.405.480 kwh, adică 5,80% față de anul 1937.

Dacă se ia de bază recensământul din anul 1930, producția este de 270 kwh pe cap de locuitor.

Încărcarea maximă a uzinei s'a înregistrat în ziua de 20 Decembrie 1938, când a fost de 6060 kwh. În anii trecuți acest maxim a variat după cum urmează:

anul	1923 a fost de	3520 kw
" 1924	"	3470 "
" 1925	"	3730 "
" 1926	"	3805 "
" 1927	"	3815 "
" 1928	"	4285 "
" 1929	"	4450 "
" 1930	"	4320 "
" 1931	"	4040 "
" 1932	"	4250 "
" 1933	"	4420 "
" 1934	"	4620 "
" 1935	"	5070 "
" 1936	"	5440 "
" 1937	"	6320 "
" 1938	"	6060 "

Producția zilnică maximă a fost, la 7 Decembrie 1938, de 93.368 kwh față de 97.670 kwh din anul 1937.

Consumul de combustibil a fost de:

19.843.687 tone cărbuni
460.773 tone lemne
62.510 tone deșeuri de sământă de trifoiu,
cantități, cari corespund cantității de căldură de 120.619 milioane calorii.

Energia electrică produsă echivalentă este de 13,91% față de anul 1937, când a fost de 14,09%.

Transportul în comun

Comparând datele referitoare la circulația din anul 1936 a tramvaielor, cu cele din anul 1937, observăm următoarele:

S'au vândut în total bilete de călătorie în valoare de 45.948.806.— Lei, față de 46.076.983.— Lei din anul 1937 și abonamente lunare în valoarea de 12.232.980.— Lei față de 13.742.160.— Lei din 1937.

S'au parcurs cu vagoane motoare 3.179.857 Vag km și cu remorcile 133.278 Vag km, adică în total 3.313.135 Vag km față de 3.281.510 Vag km din 1937.

Numărul călătorilor pe Vag/km a fost de 4,54 față de 4,70 din anul 1937.

În anul 1938 s'a încasat după o persoană 3,87 Lei față de 3,89 Lei din anul 1937. edia călătorilor pe zi a fost 41.200 față de 42.300 din anul 1937, iar media încasărilor zilnice, exclusiv transportul de marfă a fost de 159.400 Lei față de 163.500 Lei din anul 1937.

INFORMAȚIUNI

Istoriul zilei

— **IN ZIUA DE 14 AUGUST 1886**, moare Mitropolitul Primat al Ungrovalahiei, Calinic Miclescu.

— **Ziua de 14 August 1916** va rămâne pentru noi românii, piatra fundamentală la cimentarea alădrei țării noastre în hotarele de azi. La ora 4 d. m. se decretă mobilizarea iar la ora 9 seara, Ministrul nostru din Viena, depune la ministerul de externe al Austro-Ungariei declarația de război, în timp ce soldații noștri treceau Carpații: „ducând fraților, — după cum spune un scriitor —; în vârful baionetelor, cuvântul scump al libertății”. Cu această zi se pecetește soarta unei națiuni, ce-a suferit; România intrase în hora de sânge a cruntului război.

— **In ziua de 15 August 1714**, Constantin Brâncoveanu împreună cu fil săi, este ucis de Turci la Constantinopol.

— **IN 15 AUGUST 1738**, Orșova cade în mâinile Turcilor, după o bombardare de patru săptămâni.

— **In 15 August 1769** se naște la Ajaccio Napoleon I, marele împărat francez la picioarele căruia se închina întreaga Europă în secolul al XVIII-lea.

— **In ziua de 15 August 1865** a fost sfințit ca Episcop al Caransebeșului, Arhiepiscopul Ioan Popazu, un păstor a cărui memorie va dăinui de-apururi.

— **La 15 August 1914**, Japonia declară război Germaniei.

P. C. MILOȘ

— **REDAȚIONALE.** Declarațiile făcute de d. colonel Virgil Popovici, prefectul județului Timiș-Torontal, despre efectele nouilor legiuiri și despre realizările în domeniul administrației publice, din lipsă de spațiu, le vom publica în numărul nostru viitor.

— **Nouii directori de gimnaziu.** Ministerul Educației Naționale a numit pe ziua de 15 August 1939, următorii directori de gimnaziu. La gimnaziul de băieți „Victor Babeș” din Timișoara, în locul dlui prof. Gh. Ulita a cărui delegație s'a revocat, a fost numit dl Paul Spirescu, profesor titular definitiv. La gimnaziul mixt din Ciocova a fost numit dl prof. Iancu Călușan.

— **Dr. George Lația** medic. Boale interne și neuroase. Periam, No. 618. Ord. 8—12 și 3—6.

— **Vizarea permiselor de purtat și posedat arma.** Incepând cu data de 15l. c. și până la 1 Oct. a. c. se va face viza permiselor de purtat și posedat armă, de culoare albastră, verde și albastră. Vizarea se face de către biroul de purtat și posedat armă, la prefectură etaj I, camera 83. Neprezentarea la viză, atrage după sine anularea permiselor. Nici o prelungire de termen nu se acordă peste data de mai sus.

— **D. DR. VĂȘCANU**, medicul legist al Parchetului Timiș-Torontal, își petrece concediul la Băile Borsec.

— **Pentru bărbieri și coafori.** Breasla bărbieri și coafori, ne roagă să atragem atenția patronilor de frizerii și saloane de coafuri că au datoria să respecte întocmai instrucțiunile date de Inspectoratul general al muncii cu privire la reparașul duminical care a fost dat publicității.

— **CASATORIE LA CARANSEBES.** Joi după amiază s'a celebrat, în biserica catedrală ort. română din Caransebeș, cununia religioasă a dragălaşei dsoare Baba Pop, fiica dnei Pop, comerciantă de vază în Caransebeș, cu dl căpitan E. Popescu, din regimentul grăniceresc nr. 96 din Caransebeș. Urâm tinerei perechi toată fericirea.

— **Reparări de drumuri în Timiș-Torontal.** La ministerul lucrărilor publice și la direcția drumurilor din Timișoara se țin licitații publice, în ziua de 25 August, pentru darea în antrepriză a modernizărilor de drumuri Deta—Ciavoș și Ofsești—Banloc—Partoș.

— **Demonstrație de gimnastică igienică pentru doamne.** Dl Gh. Dima, educator fizic, va da Duminecă 13 August ora 18 în grădina „Ariana” din Circ. IV. str. I. Văcărescu, o foarte interesantă și sugestivă demonstrație de gimnastică igienică pentru femei. Combaterea obezității abdominale, ridicarea bustului etc. se vor arăta prin exerciții anatomic studiate. Dl Gh. Dima va face apoi cu partenerul său o exhibiție de jiu-jitsu. În trarea liberă, contribuția la cheltueli benevolă.

— **Lumina zilei dispore noaptea**, iar luciul și grăsimea tenului Dvs dispar în trebuințând săpunul medicinal Heinrich Borax, dând tenului Dvs. finețe și frăgezime.

— **Posturi de medici vacante la Casa Asigurărilor Sociale din Timișoara.** Conducerea Asigurărilor Sociale din Timișoara aduce la cunoștința celor interesați, că sunt vacante 5 posturi de medici. La dispensarul de boli de ochi din Timișoara, este vacant un post de medic cu leafă de 5000 lei lunar, la circumscripția Jimbolia, un post de medic cu leafă de 3000 lei lunar, la circumscripția Pișchia, un post de medic cu leafă de 2500 lei lunar și la circumscripția Moșnița un post de medic cu 2000 lei lunar. Medicii pentru bolile de ochi și tuberculoză, trebuie să fie specialiști. Cei ce doresc să ocupe aceste posturi, sunt rugați să-și înalteze actele, împreună cu cererea, la Casa Asigurărilor Sociale din Timișoara. Posturile se pot ocupa imediat.

— **Dr. KARDOS GEZA**, medic specialist pentru copii, fost director medic-șef, a început din nou consultațiile în Cetate, Bulev. Regele Ferdinand No. 4. Telefon 41—65.

— **Starea civilă 12 August. Morți:** Constantin Obei, de 37 ani, soldat, originar din Kovin (Serbia), mort în Spitalul militar; Ana Buda născ. Părău, de 41 ani, agricultoare; Eugen Petru Kovacs, de 6 ani și Ioan Deli, de 37 ani, pantofar.

— **Căsătorii:** Ladislau Dominits, avocat, cu Elena Maria Pichorsky, funcționară particulară; Andrei Klein, comerciant, cu Aurelia Wiener; Ștefan Kleitsch, mecanic, cu Maria Bereczky; Patrichie Cornel Miloș, cu Maria Boian; Augustin Stoia, muncitor, cu Maria Izer-nicean; Ioan Berlovan, lăcătuș, cu Maria Balcan, muncitoare; Ioan Buloiian, gardian public, cu d-na Iuliana Muntean; Ladislau Mihai Heinrich, dogar, cu Ghizela Fischer; Alexandru Iosif Turda, vopsitor, cu Elena Incendi și Alexandru Craiu, manevrant c. f. r. cu Ecaterina Aslău.

— **Ne pier doinitorii . . .** Muzica modernă de jazz, a înlocuit cu timpul, pe țigani lăutari, propagatori ai doinelor și cântecelor bătrânești. Fostul președinte al romilor lăutari, Alexa Loria, ne-a adus aminte de trista soartă a acestora, cari nu mai capătă angajamente, decât în localurile de mână a treia. Socotim că e de datoria Sindicatului muzicanților instrumentiști, să se îngrijească de acești lăutari sortiți să piară de foame.

— **D. col. C. Bengliu**, prefectul județului Hunedoara, s'a prezentat Sâmbătă la amiază în audiență de serviciu la d. dr. Gh. Ciupe, secretar general al ținutului Timiș, cu care a discutat diferite chestiuni administrative curente din Hunedoara.

— **Delimitarea zonelor viticole în Timiș-Torontal.** D. inspector general agronom I. R. Ciurescu, președintele comisiei viticole din ținutul Timiș, a lucrat în timpul din urmă la delimitarea zonelor viticole din comunele Alioș, Fibiș, Mașloc, Ghelemae, Buzad, Șarlota, etc. Delimitarea zonelor viticole se face pentru a preveni anomalia care s'a constatat în ultimul timp în jurul plantării de hibridi, vătămători sănătății și interziși de lege. Delimitarea zonelor viticole continuă în întreg județul Timiș-Torontal.

— **D. dr. Gh. Ciupe**, secretar general al ținutului Timiș a prezidat Sâmbătă dimineața obișnuita conferință a șefilor de servicii dela ținut.

— **TIMPUL PROBABIL LA 13 AUGUST:** Presiunea în ușoară scădere în răsăritul țării, iar în rest staționară. Timpul variabil în răsărit, unde vor cădea și precipitații locale, iar în west mai mult senin. Vânt potrivit dela nord, mai puternic pe litoral. Temperatura se va menține relativ scăzută.

— **Dr. LAMPÉL ARMAND**, medic internist și-a reluat consultațiile între orele 3—5 p. m. în Cetate, Str. Eugen de Savoia No. 9. Telefon 32—99.

— **Indrăzneța lovitură a unor spărgători.** Într'un denunț înaintat poliției, locuitorul Mladin Stoian, din str. Lidia 24, arată că a fost eri victima unei spargereri îndrăznețe. Indivizi rămași necunoscuți, au pătruns în locuința d-sale, furând 2 paltoane și 10 costume de damă, în valoare de 20.000 lei.

— **Coșul cu haine furate . . .** Poliția a găsit la locuința lui Szimacek Francisc, de 49 ani și a concubinei sale Boliac Suzana, un coș cu albituri și haine, pe care le-au furat în ziua de 10 August crt., dela Pavel Lupu, domiciliat în str. Vasile Lupu 24. Cercetarea cazului continuă.

— **Incendiu pe câmpul Aeroportului.** O sură de paie, proprietatea parohiei ortodoxe din Mehala, situată pe câmpul de lângă Aeroport a luat foc. Pompierii, chemați imediat la fața locului, au reușit să localizeze incendiul.

— **Reținut pentru cercetări.** Poliția Fabrică a reținut pentru cercetări, pe individul Hubik Mihai, cu domiciliul în str. Simion Bărnuțiu 63, bănuțit de a fi furat suma de 650 lei dela o femeie.

— **Primăria Orașului Reședința de județ Deva.** No. 4956/939.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință publică producătorilor, cooperativelor și cerealiștilor, cari au de vânzare produse din recolta anului trecut, sau din recolta anului curent, că sunt invitați să înainteze oferte scrise și timbrate la Corpul 7 Armată din Sibiu.

Aceste oferte se vor întocmi întocmai, după un model ce se poate primi la Primăria orașului Deva camera No. 2. Deva, la 14 Iulie 1939.

Primar: Secretar:

Indesedfrabil.

Sănătos, îngrijit

Dl Paul Christian, Iecia Mică 256:
„In primavară am devenit reumatic. Fără a sta mult pe gânduri, m'am decis-am plecat la „Băile Neptun” Timișoara. M'am însănătoșit.
Constiincozitatea medicală și specialitatea diagnoza exactă!
Diagnoza exactă cura de băi potrivită!
Cura de băi potrivită însănătoșirea!
Astfel rezultă succesele reale de vindecare la

Băile Neptun, Timișoara

(Pentru text: DITTRICH)

— **Repararea drumului Tormac—Șoșdea.** D. col. V. Popovici, prefectul județului Timiș-Torontal, a luat măsuri pentru repararea drumului Tormac—Șoșdea, care devenise cu totul impracticabil în ultimul timp. O porțiune de doi km. din această șosea, care la Gătaia intră în șoseaua Gătaia—Bocșa, este în curs de reparație urmând ca și restul să fie reparat în cel mai scurt timp.

— **Furt în Cetate.** Indivizi necunoscuți s'au introdus eri, în locuința dlui Scopescu Constantin, din str. Moloviște 17, cartierul Cetate, prin spargerea unei ferestre, furând 3 costume de damă și un ceas de preț. Valoarea lucrurilor furate depășește suma de 10.000 lei. Poliția cercetează cazul.

— **In atenția serviciului sanitar al municipiului.** Suntem informați că în urma relatărilor făcute întrun număr anterior al ziarului nostru, asupra feului cum locuitorii depe străzile: Tapia, Maroș și Neptun își îngrijesc animalele, serviciul sanitar le-a pus în vedere proprietarilor de animale să nu le mai lase libere pe străzi. Totuși, locuitorii vizați nu se supun ordinelor primite. Rugăm serviciul sanitar al municipiului să ia măsuri de vigoare, ridicând orice animale ce vor mai umbla pe străzile anumite, pentru a le duce la hingeria orașului. Credem că în urma acestor măsuri, ordinele serviciului sanitar vor fi luate în considerare.

Organizarea gărzilor naționale F.R.N. în ținutul Timiș

Timișoara, 13. — **Dl. col. N. Madancovici** comandantul gărzilor naționale F. R. N. din ținutul Timiș, a început munca de organizare a acestor gărzi în județul Arad. Până în prezent, au fost organizate gărzile naționale din comunele: Pecica, Chișineu-Criș, Sântana și Aradul-nou. Dl. col. N. Madancovici a avut în toate aceste localități concursul larg și înțelegător al pretorilor, al notarilor și primarilor, al preoților și al învățătorilor. În sânul populației dela țară domnește cel mai viu entuziasm pentru gărzi și se fac înscrieri masive.

Programul organizărilor pe comune este în general următorul: se oficiază un serviciu divin, apoi se țin cuvântări din partea pretorilor și din partea comandantului județean al Aradului, dl. col. Munteanu, cari explică rostul și utilitatea gărzilor în ansamblul vieții noastre de stat. Seria cuvântărilor o încheie dl. comandant al ținutului, col. N. Madancovici, care vorbește de trecutului neamului, de jertfele din războiul pentru întregire și de necesitatea solidarității naționale, în zilele grele prin care a început să treacă iarăși omenirea. D-sa face elogiu regimului de renaștere națională, inițiat de M. Sa Regele Carol II, și secondat cu energie și pricepere de dl. prim-ministru Armand Călinescu. Vorbind apoi despre gărzi, dl. col. Madancovici arată și d-sa rostul lor și relevă munca plină de roade a d-lui general Petre Georgescu, comandant pe țară al gărzilor F. N. R.

După înscrierea în gărzi, urmează pretutindeni câte o masă camaraderească, la care participă, alături de delegații veniți pentru organizarea, toate notabilitățile locale cu delegații sătenilor înscriși.

Itinerarul organizărilor viitoare în județul Brad, este următorul: Duminecă 13 August Șiria, 15 August Târnova, 16 August Ineu, 19 August Radna, 20 August Sebiș, 21 August Halmagi, 24 August Curtici.

IN TIMIȘ-TORONTAL

Organizarea gărzilor din Timiș-Torontal, dl. col. N. Madancovici, secondat dl. căpitan Ursu, comandantul gărzilor pe județ, o începe la 23 August în Jimbolia. Restul itinerarului din județul Timiș-Torontal este următorul: 25 Săn-Nicolaul-mare, 27 Vinga, 29 Ciocova, 31 Comloșul-mare, 1 Septembrie plasa centrală, 3 Gătaia, 5 Deta, 6 Giulvăz, 8 Lipova, 10 Recas, 12 Periam și 14 Buziaș.

ULTIMA ORA

Important consiliu de miniștri la București

Expunerea dlui ministru Mitiță Constantinescu asupra situației financiare

București, 13 (SIR). — Eri a avut loc un consiliu de miniștri la care d. Mitiță Constantinescu a ținut o amplă expunere financiară.

Ministrul de finanțe a arătat că încasările bugetare pe luna Iulie indică o dezvoltare progresivă și satisfăcătoare atât față de primele trei luni ale exercițiului curent cât și față de încasările efectuate în aceeași lună a anului trecut. Intr'adevăr, în exercițiul în curs încasările bugetare ale lunii Iulie au fost 2.862.7 milioane lei față de 2.767.4 milioane în exercițiul trecut, de 2.346 milioane în 1937/38, de 1.911 milioane în 1936/1937 și numai de 1.672,5 milioane în exercițiul 1935/1936.

Astfel încasările lunii Iulie reprezintă cifra cea mai urcată, atinsă în cursul ultimilor cinci ani.

Comparativ, cu încasările lunilor precedente ale exercițiului curent, situația lunii Iulie este tot așa de favorabilă. Totalul încasărilor din Aprilie era 2.145 milioane lei și Iulie 2.863 milioane lei.

Totalul încasărilor pe primele patru luni ale exercițiului curent se cifrează deci la 10.400 milioane lei. Față de 9.625 milioane în perioada corespunzătoare a anului precedent.

Executarea bugetului pe exercițiul 1939/40 se desvoltă cu o linie de progresivitate continuă și fermă, cu toate împrejurările care nu au fost tocmai favorabile, ceea ce este cu totul îmbucurător. În același timp se verifică din nou, în primul rând, că planul bugetar astfel cum a fost întocmit, corespunde realității economice ale țării, fiind în perfectă legătură cu ele și al doilea rând, că executarea lui este condusă cu toată diligența și cu o privighere de fiecare zi.

Rezultatele satisfăcătoare constatate la executarea bugetului ordinar se regăsesc și la încasările fondului apărării naționale, cari pe luna Iulie se cifrează la 530 milioane față de 318 milioane în luna Iulie 1938, 245 milioane din Iulie 1937, 201 milioane din Iulie 1936 și numai 157 milioane în 1935.

Așa dar, încasările pe luna Iulie s'au majorat cu peste 70 la sută.

Examinarea situației încasărilor pentru bugetul fondului național al aviației și marinei, ne duce la aceeași concluziune multumitoare, dat fiind că încasările pe luna Iulie 1939 reprezintă îndoielnic încasărilor corespunzătoare ale lunii Iulie din anul precedent și fiind cu mult

Sf. Părinte se va întâlni în toamnă cu generalul Franco

Roma, 13 (Rador). — În timpul vizitei oficiale pe care generalul Franco o va face la Roma în Septembrie, papa va părăsi pentru 24 ore reședința de vară, venind la Cetatea Vaticanului, unde va primi într-o audiență solemnă, pe șeful statului spaniol. Se crede că în cuvântarea pe care o va pronunța cu această ocazie, papa va prezenta Spania nouă ca o fortăreață ridicată contra bolșevismului serie corespondentul „D. N. B.”, care dă știrea.

mai urcate decât media încasărilor lunare pe primele trei luni ale exercițiului curent.

Din expunerea sumară se constată că executarea bugetului statului și pe luna Iulie, deși lună de vacanță și cu împrejurări economice și politice externe nu din cele mai favorabile, totuși se prezintă cu o fermitate de dezvoltare și de progresivitate cu totul satisfăcătoare și remarcabile.

În această lună, executarea bugetului

realizează noi sporuri de încasări, dovedind încă odată tehnica solidă și reală în care a fost conceput bugetul, precum și supravegherea de fiecare zi a politicii bugetare, pentru a asigura necesitățile superioare ale statului să poată fi satisfăcute.

Din datele de mai sus, se constată astfel ca politica financiară a țării se desvoltă pe linii tehnice și de conducere absolut sigure spre desăvârșita satisfacțiune și încredere a tuturor.

Presă italiană despre problema Danzigului

Conflictul ar putea fi conciliat

dar orice încercare de soluționare pacifică se ciocnește de frenezia imperialistă a Poloniei

Roma, 13 (Rador). — Havas anunță că ziarele italiene își exprimă indignarea pentru faptul că unele cercuri din străinătate se prefac a nu crede în identitatea perfectă a celor două puteri ale axei față de problema Danzigului.

„Este bine să se precizeze în această privință — scrie „Messagero” — că Danzigul interesează Italia tot atât

de mult ca și Germania, deoarece solidaritatea între Roma și Berlin este totală. Cazul Danzigului este numai un aspect al unei probleme mai generale care se rezumă în necesitatea de a se revizui tratatele de pace, care au sancționat tot felul de injustiții.”

Pe de altă parte „Messagero” arată că satisfacerea drepturilor naționale ale

Danzigului s'ar putea concilia cu apărarea intereselor economice legitime ale Poloniei. Ele afirmă însă că orice încercare de soluționare pacifică s'ar ciocni de frenezia imperialistă a Poloniei.

Presă italiană susține că Polonia ar fi părăsit — prietenii sinceri și încercate — pentru a se arunca spre viitor întunecat.

Ex'rădarea celor patru chinezi dela Tientsin a provocat

Indignarea opiniei publice engleze

Politica Japoniei față de situația europeană

LONDRA, 13 (Rador). — Ziarele comentează cu severitate hotărârea anunțată ieri de autoritățile britanice de a preda japonezilor pe cei patru chinezi dela Tientsin, acuzați de asasinat.

Deasemenea majoritatea opiniei publice engleze simte repulsie față de hotărârea britanică de a preda japonezilor pe cei patru chinezi care s'au refugiat în concesiunea engleză dela Tientsin.

Ziarul „Times” arată în articolul său de fond, că deciziunea respectivă poate fi întemeiată în drept, dar că majoritatea opiniei publice engleze e revoltată pentru felul în care a fost rezolvată chestiunea aceasta.

Toate zările de opoziție atacă violent guvernul pe motivul acesta.

CERCURILE CHINEZE SUNT TULBURATE

Ciungking, 13 (Rador). — Cercurile chineze partizane ale mareșalului Ciang Kai Sek, sunt foarte tulburate de hotărârea guvernului britanic de a preda pe cei patru chinezi dela Tientsin.

La Ciungking se consideră că această măsură ar echivala cu o condamnare la moarte.

Cercurile oficiale rămân extrem de rezervate dar se așteaptă ca un protest viguros să fie făcut la Londra.

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ DELA TOKIO SE INTRUNEȘTE LA 15 AUGUST

Tokio, 13 (Rador). — „Havas” transmite următoarea telegramă:

Din sursă demnă de crezare se anun-

ță că primul ministru japonez este pe punctul de a termina punerea la punct a planului concret priză la politica Japoniei față de situația din Europa. Acest plan urmează să fie discutat la conferința celor cinci principali membri ai guvernului, care se întrunește la 15 August. Planul ar rămâne pe liniile mari ale politicii aprobate de Împărat și fixată de guvern în ședința dela 5 Iunie a. c.

AMBASADORUL CHINEI LA LONDRA PROTESTEAZĂ

Londra, 13 (Rador). — Ambasadorul Chinei la Londra a remis ziarelor o notă în care anunță că ambasada a cerut azi dimineață stăruitor pe cale oficială guvernului britanic, să revină asupra hotărârii de a preda pe cei patru chinezi din Tientsin, arestați pentru asasinat.